

Dönem: 23

Yasama Yılı: 3

TBMM

(S. Sayısı: 302)

Bazı Varlıkların Milli Ekonomiye Kazandırılması Hakkında Kanun Tasarısı ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/657)

Not: Tasarı, Başkanlıkça tali olarak Adalet, esas olarak da Plan ve Bütçe Komisyonuna havale edilmiştir.

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

24/10/2008

Sayı: B.02.0.KKG.0.10/101-1643/4158

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Maliye Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 22/10/2008 tarihinde kararlaştırılan “Bazı Varlıkların Milli Ekonomiye Kazandırılması Hakkında Kanun Tasarısı” ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

GENEL GEREKÇE

Türkiye ekonomisi 2000’li yılların başlarında, birikmiş ve kronik hale gelmiş sorunlar nedeniyle tarihinin en derin ekonomik krizlerini yaşamış olup bu süreç, ekonomimizde önemli tahribatlara yol açmıştır.

Ülkemizde uzun yıllar boyunca kalıcı güven ve istikrarın sağlanamamış olması nedeniyle milli servet unsurlarından bir kısmı yurt dışına çıkarılmış olup, varlıkların yurt dışına çıkarılmasında, kambiyo mevzuatında yer alan hükümler, Türkiye’de mevcut olan ağır vergi yükü, yurt dışında uygulanan teşvikler ve sağlanan imkânlar da etkin olmuştur.

2001 yılında yaşanan derin ekonomik krize rağmen, makroekonomik programların kararlı bir şekilde uygulanması sonucu, ekonomi sürekli bir büyüme ortamına kavuşturulmuş, enflasyon düşürülmüş, kamu açıkları kontrol altına alınarak kamu borçlarının sürdürülebilirliği sağlanmış ve ekonomide karar alıcılar için hayati önem taşıyan kalıcı güven ve istikrar ortamı tesis edilmiştir.

Varlıkların Türkiye dışına çıkarılmasına yol açan etkenlerden siyasi ve ekonomik istikrarsızlık faktörleri giderilmiştir. Büyüme perspektifine olan güven artırıcı gelişim trendi istikrar kazanmış, kambiyo ve vergi mevzuatında yer alan kısıtlamalar kaldırılmış ve vergi oranları önemli ölçüde düşürülmüştür. Ayrıca, enflasyonun yol açtığı tahribatı gidermek ve mükelleflerin gerçek kazançları üzerinden vergilendirilmesini sağlamak amacıyla enflasyon muhasebesi uygulaması getirilmiş ve yatırım ortamının iyileştirilmesine yönelik olarak önemli adımlar atılmıştır.

Bunlara ilaveten, 1/1/2006 tarihinden itibaren, menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası araçlarına getirilen basit vergilendirme sistemi Türkiye'deki sermaye piyasasının gelişme eğilimine girmesine büyük ölçüde katkı sağlamıştır.

Ancak, yaşanan bu olumlu gelişmeler ve Türkiye'nin üretim, istihdam ve enflasyon sorununu kalıcı halde çözebilecek yapısal reformlar büyük ölçüde yapılmış olmakla birlikte yatırım ve tasarruf gerekliliği hayati önemini korumaktadır.

Diğer taraftan, 2007 yılının ortalarında Amerika Birleşik Devletleri konut piyasasında yaşanan olumsuz gelişmelerle küresel finans piyasalarında uzun zamandan beri görülen istikrar ve likidite bolluğu bozulmaya başlamış olup yılın ikinci yarısında konut kredilerine ilişkin sorunlar artarak bir finansal krize dönüşmüş ve Eylül 2008'den itibaren kriz finansal piyasalardaki etkisini hızlandırmaya başlamıştır.

Kriz küresel ekonomiyle bağı olan tüm ülkeleri yakından etkilemektedir. Finansal kriz, piyasalara duyulan güvensizlik ortamından kaynaklanan ihtiyat güdüsüne dayalı likidite talebinin ulaştığı yaygınlık nedeniyle bütün ülkeleri etkilemeye başlamıştır. Söz konusu ihtiyaten likidite talebine bağlı olarak uluslararası kredi piyasası büyük ölçüde daralmış bulunmaktadır. Bu nedenle finansal kriz reel ekonomileri de etkilemektedir. Yavaşlayan yurt dışı talep gelişmekte olan ülkelerin ihracat performansını etkilerken, azalan sermaye girişleri bu ülkelerde ekonomik canlılığın devamı için risk oluşturmaktadır.

Türkiye ekonomisi açısından bakıldığında ise 2002 yılından bu yana sağlanan siyasi istikrar ortamında uygulanan ekonomik politikalar ve yapılan reformlar neticesinde, genel olarak ekonomik yapımızın özelde ise Türk mali sisteminin krizlere karşı dayanıklılığı artmıştır. Tavizsiz uygulanan mali disiplini, Türkiye'deki ekonomik ve mali istikrarın en önemli sigortası olmuştur. Bu nedenle, küresel dalgalanmanın Türkiye ekonomisi üzerindeki etkisi sınırlı kalmıştır.

Ülkemiz son yıllarda küresel sistem ile ticari ve finansal açıdan önemli ölçüde bütünleşmiş olduğundan, tüm dünyayı sarsan bu dalgalanmanın tamamıyla dışında kalmak mümkün olmayıp, devam eden küresel sıkıntıların etkilerini asgaride tutabilmek ve riskleri yönetebilmek önem arz etmektedir.

İhtiyaç saiki yerine ihtiyat saikiyle para talebinin yüksek düzeylere çıktığı bu tür finansal kriz dönemlerinde, piyasa aktörleri açısından likidite temin kaynaklarının çeşitlendirilmesi, likiditeye kolay ulaşılabilirliği ve likidite temini konusundaki endişelerin giderilmesine yönelik olarak yapılacak düzenlemeler, piyasalar açısından istikrarın muhafazasını sağlayacaktır.

Tasarıyla, gerçek ve tüzel kişilerce sahip olunan para, döviz, altın, hisse senedi, tahvil ve diğer menkul kıymetlerin Türkiye'ye getirilmesi, taşınmazların kayda alınması suretiyle milli ekonomiye kazandırılması; sahip olunan söz konusu kıymetlerin banka ve aracı kurumlara ya da vergi dairelerine bildirilmek ve cüz'i bir oranda vergi ödenmek suretiyle kayda alınması ve yapılan bu beyanlardan hareketle inceleme ve soruşturma yapılmaması öngörülmektedir. Ayrıca, gelir veya kurumlar vergisi mükelleflerinin yurt içinde sahip oldukları varlıkları işletmelerine sermaye olarak koymaları teşvik edilmektedir.

Böylece, Türkiye'nin üretim, istihdam ve enflasyon sorununu kalıcı halde çözebilecek yatırım gerekliliğine kaynak yaratılması, yirmialtı çeyreklik kesintisiz büyüme başarısını yakalayan Türkiye ekonomisinin canlılığının devam ettirilmesi ve yaşanmakta olan küresel mali krizin ülkemiz açısından en az hasarla atlatılabilirliği için ihtiyatlılık açısından önemli bir kaynak sağlanması ve işletmelerin sermaye yapılarının güçlendirilmesi amaçlanmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Madde ile, Kanunun amacı ve kapsamı belirtilmiştir.

Madde 2- Madde ile, Kanunda yer alan ibareler tanımlanmıştır.

Madde 3- Madde ile, Kanunun uygulama esasları düzenlenmekte olup, Kanun kapsamında varlıkların beyanı, uygulanacak vergi oranları, bu beyanların defter kayıt işlemleri, ödemeye ilişkin hususlar ile diğer yükümlülükler belirlenmektedir.

Kanun kapsamında beyan edilen varlıklar nedeniyle vergi incelemesi ve vergi tarhiyatı yapılmayacağı ve yurt dışından getirilen varlıklar konusunda 1567 sayılı Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkında Kanun, 47 nci maddesinin (A) fıkrası hariç olmak üzere 2499 sayılı Kanun, 4458 sayılı Gümrük Kanunu, 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu ve 213 sayılı Kanun kapsamında yer alan suçlar ve kabahatler hakkında beyan edilen varlıklarla sınırlı olarak soruşturma ve kovuşturma yapılmayacağı ve idari para cezaları uygulanmayacağı hüküm altına alınmaktadır.

Buna göre; beyanlarla ilgili olarak her türlü vergi suç ve cezaları, 213 sayılı Kanunun 359 uncu maddesinde yer alan vergi kaçakçılığı suçları ve söz konusu maddeyle bağlantılı olarak Türk Ceza Kanununun 282 nci maddesinde yer alan suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçu hakkında soruşturma veya kovuşturma yapılmayacaktır. Örneğin, gümrüklerde bir malın değerinin veya miktarının düşük ya da yüksek beyan edilmek suretiyle işlenen suçtan kaynaklanan varlıkların yurda getirilmesi halinde hem bu suçtan hem de Türk Ceza Kanununun 282 nci maddesinde yer alan suçtan dolayı takibat yapılmayacaktır.

Dolayısıyla, yukarıda sayılan kanunlarla bağlantılı Türk Ceza Kanununun 282 nci maddesinde belirtilen suç dışında kalan diğer suçlar Kanun kapsamı dışında tutulmuştur. Bu bağlamda güveni kötüye kullanma, dolandırıcılık, zimmet, uyuşturucu ticareti, sahtecilik, insan ticareti, parada sahtecilik, hırsızlık, göçmen kaçakçılığı, rüşvet, yağma (gasp), silahlı ve silahsız suç örgütleriyle ilgili suçlar Kanun kapsamında değildir .

Ayrıca;

- Bankacılık Kanunu kapsamındaki fiiller (bankaların parasını zimmete geçirme, kötüye kullanma, bankaların içini boşaltma suçları gibi),
- Sermaye Piyasası Kanununun 47 nci maddesinin (A) fıkrası kapsamındaki suçlar, (izinsiz halka arzlar, vatandaşlardan çok ortaklı şirket vaadiyle para toplayanlar),
- Terörle Mücadele Kanunu kapsamında yer alan suçlar,
- Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanun kapsamında yer alan silah kaçakçılığı suçları,

Kanun kapsamı dışında tutulmuştur.

Madde 4- Madde ile, Kanunun uygulamasına ilişkin usul ve esasları belirleme konusunda Maliye Bakanlığı yetkilendirilmektedir.

Geçici Madde 1- Tam mükellefiyete tabi gerçek kişiler ile kurumların kanuni ve iş merkezi Türkiye’de bulunmayan kurumlardan elde ettikleri iştirak kazançları, bu kurumların iştirak hisselelerinin satışından doğan kazançları ve yurt dışında bulunan işyeri veya daimi temsilcisi aracılığıyla elde ettikleri ticari kazançları, 31/5/2009 tarihine kadar Türkiye’ye transfer edilmiş olması kaydıyla gelir ve kurumlar vergisinden istisna edilmektedir. Madde ile ayrıca, tam mükelleflerin kanuni ve iş merkezi Türkiye’de bulunmayan kurumların tasfiyesinden elde ettikleri kazançları da 31/10/2009 tarihine kadar Türkiye’ye transfer edilmiş olması kaydıyla gelir ve kurumlar vergisinden istisna edilmektedir.

Madde 5- Yürürlük maddesidir.

Madde 6- Yürütme maddesidir.

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Plan ve Bütçe Komisyonu

3/11/2008

Esas No.: 1/657

Karar No.: 40

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Maliye Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca 24/10/2008 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça 24/10/2008 tarihinde tali komisyon olarak Adalet Komisyonuna, esas komisyon olarak da Komisyonumuza havale edilen 1/657 esas numaralı "Bazı Varlıkların Milli Ekonomiye Kazandırılması Hakkında Kanun Tasarısı", Komisyonumuzun 30/10/2008 tarihinde yaptığı 4 üncü Birleşiminde; Hükümeti temsilen Maliye Bakanı Kemal UNAKITAN ile Maliye Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı, Gümrük Müsteşarlığı, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı, Gelir İdaresi Başkanlığı, Sermaye Piyasası Kurulu ve Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu temsilcilerinin katılımlarıyla incelenip, görüşülmüştür.

Bilindiği gibi; 2000'li yıllara kadar ülkemizde kalıcı güven ve istikrar ortamının sağlanamamış olmasından dolayı 2001 yılında yaşanan derin ekonomik kriz neticesinde milli servet unsurlarından bir kısmı yurt dışına çıkarılmıştır. Bu durumun yaşanmasında istikrarsız ekonomik yapı yanında, kambiyo mevzuatında yer alan hükümler, ağır vergi yükü, yurt dışında uygulanan teşvikler ve sağlanan diğer imkanlar etkili olmuştur.

2000'li yılların başında yaşanan derin ekonomik krizin olumsuz etkileri, makroekonomik programların kararlı bir şekilde uygulanması sayesinde büyük ölçüde giderilmiştir. Bu sayede ekonomi sürekli bir büyüme ortamına kavuşturulmuş, enflasyon düşürülmüş, kamu açıkları kontrol altına alınarak kamu borçlarının sürdürülebilirliği sağlanmış ve ekonomide karar alıcılar için kalıcı güven ve istikrar ortamı tesis edilmiştir. Bu çerçevede, kambiyo ve vergi mevzuatında yer alan kısıtlamalar kaldırılmış ve vergi oranları önemli ölçüde düşürülmüş, enflasyon muhasebesi uygulamasına geçilmiş ve yatırım ortamının iyileştirilmesine yönelik önemli düzenlemeler yapılmıştır. Ayrıca, 2006 tarihinden itibaren menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası araçlarına getirilen basit vergilendirme sistemi sermaye piyasasının gelişme eğilimine girmesine büyük katkı sağlamıştır. Ancak, yaşanan bu olumlu gelişmelere rağmen ülkemizin yatırım ve tasarrufa olan ihtiyacı dikkate alındığında yatırım ortamının iyileştirilmesine yönelik ilave tedbirler alınması gerekmektedir.

Diğer yandan, 2007 yılının ortalarında Amerika Birleşik Devletleri konut piyasasında yaşanan olumsuz gelişmelerle küresel finans piyasalarında bozulmalar başlamış ve aynı yılın ikinci yarısında konut kredilerine ilişkin sorunlar artarak bir finansal krize dönüşmüştür. Bu finansal kriz Eylül 2008'den itibaren Dünya ekonomisiyle bağı olan tüm ülkelerin finansal piyasalarını etkilemeye başlamıştır. Finansal kriz nedeniyle piyasalarda yaygınlaşan güvensizlik, ihtiyat güdüsüne dayalı likidite talebini artırmıştır. Bu durumun kredi piyasasında yol açtığı daralma, ihracatta ve yabancı sermaye girişinde azalmaya yol açarak özellikle, gelişmekte olan ülkelerdeki reel sektörü olumsuz etkilemektedir.

Ülkemizde 2002 yılından günümüze tavizsiz uygulanan mali disiplin, Türkiye'deki ekonomik ve mali istikrarın en önemli sigortası olmuş ve bu sayede küresel finansal kriz dalgasının Türkiye ekonomisi üzerindeki etkisi sınırlı kalmıştır. Ancak, son yıllarda ticari ve finansal açıdan küresel sistem ile bütünleşmenin yaşandığı bir dönemde, ihtiyaç saiki yerine, ihtiyat saikiyle para talebinin yüksek

düzelere çıktığı bu tür finansal krizlerin olumsuz etkilerinden ülke ekonomisinin etkilenmemesi mümkün değildir. Bu nedenle devam eden küresel sıkıntıların etkilerini asgaride tutabilmek ve riskleri yönetebilmek için, piyasa aktörleri açısından likidite temin kaynaklarının çeşitlendirilmesi amacıyla gerekli önlemlerin alınması gereği ortaya çıkmıştır.

1/657 esas numaralı Tasarı ve gerekçesi incelendiğinde; küresel finansal krizin piyasalar üzerindeki etkisini en alt seviyede tutabilmek ve piyasalarda istikrarı koruyabilmek için, likidite kaynaklarının çeşitlendirilmesi, likidite temininde ve ulaşımındaki tereddütlerin giderilmesi amacıyla;

- Para, döviz, altın, menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası araçları ile taşınmazlardan; yurt dışında bulunup gerçek ve tüzel kişilere ait olanların milli ekonomiye kazandırılmasının ve yurt içinde bulunan ancak işletmelerinin özkaynakları içinde yer almayanların ise sermaye olarak konulması teşvik edilerek işletmelerin sermaye yapılarının güçlendirilmesinin,

- 1/10/2008 tarihi itibarıyla, sahip olunan ve yurt dışında bulunan veya kanuni defter kayıtlarında işletmenin özkaynakları arasında yer almayan varlıkların, Kanunun yayımlandığı ayı izleyen üçüncü ayın sonuna kadar Yeni Türk Lirası cinsinden rayiç bedelle banka veya aracı kuruma bildirilmesinin ya da vergi dairelerine beyan edilmesi halinde öngörülen teşviklerden yararlanılabilesinin,

- Varlıklardan yurt dışından getirilenlerin değeri üzerinden % 2, yurt içinde sermaye artırımını için beyan edilenlerin değeri üzerinden ise %10 vergi tarhedilmesinin,

- Tasarı kapsamında bildirilen veya beyan edilen varlıklar nedeniyle 1/1/2008 tarihinden önceki dönemlere ilişkin hiçbir suretle vergi incelemesi ve vergi tarhiyatı yapılmamasının, ancak Tasarının yürürlüğe girdiği tarihten sonra başlayan 1/1/2008 tarihinden önceki dönemlere ilişkin vergi incelemeleri sonucu tespit edilen matrah farkından, bu Tasarı kapsamında beyan edilen tutarların mahsup edilmesinin,

- Yurt dışından getirilen varlıklar konusunda 1567 sayılı Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkında Kanun, 47 nci maddesinin (A) fıkrası hariç olmak üzere 2499 sayılı Kanun, 4458 sayılı Gümrük Kanunu, 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu ve 213 sayılı Kanun kapsamında yer alan suçlar ve kabahatler hakkında beyan edilen varlıklarla sınırlı olarak soruşturma ve kovuşturma yapılmamasının ve idari para cezası uygulanmamasının,

- Güveni kötüye kullanma, dolandırıcılık, zimmet, uyuşturucu ticareti, sahtecilik, insan ticareti, para sahtecilik, hırsızlık, göçmen kaçakçılığı, rüşvet, yağma (gasp), silahlı ve silahsız suç örgütleriyle ilgili suçların, Bankacılık Kanunu kapsamındaki fiillerin, Sermaye Piyasası Kanununun 47 nci maddesinin (A) fıkrası kapsamındaki izinsiz halka arzın, vatandaşlardan çok ortaklı şirket vadiyle para toplamının, Terörle Mücadele Kanunu kapsamında yer alan suçların, Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanun kapsamında yer alan silah kaçakçılığı suçları için yurt dışından getirilen varlıklar konusunda takibat yapılabilmesinin,

- Tam mükellefiyete tabi gerçek kişiler ile kurumların; yurt dışındaki şirketlerin iştirak hisselerinin satışından doğan veya iştirakleri nedeniyle elde ettikleri kazançlarının ve yine yurt dışındaki işyerleri veya temsilcilikler aracılığıyla elde ettikleri ticari kazançlarının 31/5/2009 tarihine kadar, yurt dışındaki kurumların tasfiyesinden doğan kazançlarının ise 31/10/2009 tarihine kadar Türkiye'ye transfer etmeleri halinde gelir ve kurumlar vergisinden istisna tutulmasının,

Öngöröldüğü anlaşılmaktadır.

Komisyonumuzda Tasarının tümü üzerinde yapılan görüşmelerde;

- Tasarımın ülkemizdeki ekonomik durumun diğer ülkelere nazaran iyi olduğu varsayımı doğrultusunda hazırlandığının görüldüğü, oysa 2000’li yıllardan günümüze kadar yürütülen iyileştirme çabalarına rağmen ülkemizdeki ekonomik istikrarsızlığın tamamen ortadan kaldırılamadığı,

- Ülkemizde ekonomik faaliyetleri düzenleyen kanunlardaki mevcut anlayışın ekonomide istikrarın sağlanmasındaki önemli engellerden biri olduğu, Tasarımın bu anlayışı aşabilecek yeterlilikten yoksun olduğu, bu nedenle küresel finansal krizle mücadele konusunda kapsamlı bir kanun değişikliği paketinin hazırlanması gerektiği,

- Devlet tahvili ve hazine bonosunda yerli yatırımcıdan %10 stopaj alınırken yabancı yatırımcıdan hiç alınmamasının yanlış olduğu, yerli yatırımcıdan alınan stopajın kaldırılması suretiyle yerli ve yabancı yatırımcı arasında eşitliğin sağlanması gerektiği,

- Vatandaşlarımızın vergisel teşvikler veya faiz oranlarının sağladığı avantajlar nedeniyle yatırım ve tasarruflarını yurt dışında değerlendirdiği, ayrıca ülkemizde yabancı yatırımcı lehine oluşturulan %10’luk vergisel avantajdan dolayı yerli yatırımcının yurt dışına yöneldiği,

- Bankalar ve aracı kuruluşlar nezdindeki mevduata verilen 50.000 YTL güvencenin diğer ülke uygulamaları karşısında çok düşük kaldığı, küresel finansal kriz sonrasında diğer ülkelerin mevcut mevduat güvencelerini artırmaya yönelik girişimleri de dikkate alınarak Hükümetin bu konuda gerekli önlemleri alması gerektiği,

- Vergi kanunları çerçevesinde ekonomik suçlar nedeniyle verilecek cezalara istisna getirilmesinin görece kabul edilebilir olduğu, ancak özellikle büyük miktarda paraların kazanıldığı ve ceza kanunlarına göre suç teşkil eden faaliyetlerin takibat dışına çıkarılmasının kamu vicdanında rahatsızlığa yol açacağı, bu anlayışın Anayasada yer alan hukuk devleti ilkesi ile bağdaşmayacağı,

- Tasarımın 2 nci maddesinde yer alan “kanaat verici belge” tanımının çok basit belgeleri dahi kapsayacak nitelikte kapsamlı olduğu, bazı muafiyetlerin tanıdığı ve belli suçların takibat kapsamından çıkarıldığı bir düzenlemede, aranacak belgelerin niteliklerinin tespitinde genel kabul görmüş ilkelere uyulması gerektiği,

- Ülkemizde likidite sorununun aşılması konusunda sadece Hükümet tarafından alınacak önlemlerin yetersiz kalacağı, ayrıca Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından da para politikası araçları kullanılarak ivedilikle bazı önlemlerin alınması gerektiği,

- Tasarı ile herhangi bir sorgulamaya konu olmaksızın yurt dışından para girişinin teşvik edildiği, bu durumun geçmişte OECD tarafından karapara nedeniyle eleştiriye maruz kalan ve yakın zamanda önlemlerin artırılmaması nedeniyle tekrar eleştirilen ülkemize kara para girişine neden olabileceği,

- Reel ekonomideki bazı kronik sorunların acilen çözüm beklemesine rağmen sadece ülkemize dış kaynaklı para girişini artırmayı amaçlayan bir düzenlemeyle ekonomik sorunlara çözüm üretilemeyeceği,

- Vatandaşlarımızın yurt içindeki varlıklarını işletmelerinin özkaynaklarına eklemesinin teşvik edilerek yastık altındaki paranın ekonomiye kazandırılmasının amaçlandığı, ancak kendi varlıklarını işletmelerine katabilme imkanına her zaman sahip olan vatandaşlarımızın bunun için ayrıca %10 gibi yüksek bir seviyede vergi ödeyecek olmasının, getirilen düzenlemenin istenen sonuca ulaşılmasını engelleyebileceği,

- Vergide adalet ve eşitlik ilkeleri ile çelişen Tasarımın, Hükümet tarafından rakamsal olarak hangi seviyedeki bir beklenti ile hazırlandığı,

- Tasarıda vergi incelemesi yapılmayacak varlıkların Tasarı kapsamında beyan edilen veya bildirilenlerle sınırlı olduğu, dolayısıyla mükelleflerin diğer faaliyetlerinin inceleme dışına çıkarılması gibi bir durumun söz konusu olmadığı, böylece kayıt dışılığın önenebileceği,

- Tasarı kapsamında beyan edilen veya bildirilen varlıkların; doğrudan % 2 veya % 10 oranında vergilendirilmesi yerine, daha önceki benzer düzenlemelerde de yapıldığı gibi, matrah artışı yoluyla vergilendirilmesinin daha fazla gelir elde edilmesini sağlayabileceği,

şeklindeki görüş, eleştiri ve önerilerin ardından Hükümet adına yapılan tamamlayıcı açıklamalarda;

- Ülkemizde uzun yıllar boyunca siyasi istikrarın sağlanamamış olması nedeniyle ekonomik açıdan da güven vermeyen bir ortamın oluştuğu ve bu güvensizlik ortamında, milli servet unsurlarından bir kısmının yurt dışına çıkarıldığı,

- Amerika'da doğan ve zamanla Avrupa üzerinden bütün Dünyayı etkisi altına alan küresel finansal krizin, piyasalarda bir güven bunalımının doğmasına neden olduğu ve ülkemizin de bu dalgadan etkilenmesinin söz konusu olabileceği,

- Piyasa aktörleri ve sektör temsilcileri ile sürekli görüş alışverişi içerisinde bulunulmasının piyasaların sürekli ve düzenli bir şekilde izlenerek gerekli tedbirlerin zamanında alınması ve 2001 krizinin ardından ülkemizde bankalar için sermaye rasyolarının yüksek tutulmasının, diğer ülkelerle karşılaştırıldığında ülke ekonomisinde bir güven ortamının oluşmasını sağladığı, bu nedenle küresel finansal krize ilişkin bir paket hazırlama ihtiyacının duyulmadığı, ancak gerekli önlemlerin alınması konusunda duyarlılığın sürekli bir şekilde korunduğu,

- Tasarının 3 üncü maddesinin gerekçesinde de ayrıntılı bir şekilde belirtildiği üzere kara para olarak nitelenebilecek faaliyetlerin kesinlikle Tasarının kapsamı dışında olduğu,

- Tasarının uluslararası yükümlülüklerimiz ve ulusal mevzuatımızdaki düzenlemeler dikkate alınarak ve kamu kurumları arasında koordinasyon sağlanarak hazırlandığı,

- Tasarının kanunlaşması halinde yurt dışından ne kadar varlığın ülkemize geleceği konusunda herhangi bir öngörünün bulunmamasına karşın, yurt dışında yerleşik bulunan vatandaşlarımızın ülkemize sağlayacağı mali destek konusunda ciddi beklentilerin olduğu,

- Kanaat verici belge tanımının yurt dışındaki vatandaşlarımızın varlıklarını belgelendirme konusunda sıkıntı yaşamamaları için kapsamlı tutulduğu, ayrıca belgelendirme konusunda ülkeler arasında farklılıkların söz konusu olduğu, bu nedenle uygulamada tereddütlere yol açılmaması amacıyla "kanaat verici belge" tanımının yapıldığı,

ifade edilmiştir.

Komisyonumuzda Tasarının geneli üzerinde yapılan görüşmelerin ardından, Tasarı ve gerekçesi Komisyonumuzca da benimsenerek Tasarının maddelerinin görüşülmesine geçilmiştir.

Tasarının;

➤ 1 inci maddesi aynen,

➤ 2 nci maddesi; birinci fıkrasının (c) bendinde geçen "yer alan belgeleri ve" ibaresinin uygulamada tereddütlere yol açılmaması amacıyla "yer alan belgeler ve muadili belgeler ile" şeklinde değiştirilmesi suretiyle,

➤ 3 üncü maddesi; beşinci fıkrasında geçen "Ancak, diğer nedenlerle bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra başlayan" ibaresinin, Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla devam eden ver-

gi incelemelerinin de kapsama alınabilmesi amacıyla "Ancak, diğer nedenlerle bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibariyle devam eden veya bu tarihten sonra başlayan" şeklinde değiştirilmesi, beyan edildiği halde mevcudiyeti ispat edilemeyen varlıklar sayesinde kanun hükümlerinden faydalanılmasının önüne geçmek ve bu duruma açıklık kazandırmak amacıyla sekizinci fıkrasına "1/10/2008 tarihi itibariyle yurt dışında bulunduğu kanaat verici belge ile tevsik edilemeyen ve" ibaresinin eklenmesi suretiyle,

➤ 4 üncü maddesi aynen,

➤ Geçici 1 inci maddesi, kanunların hazırlanmasında uygulanacak usul ve esaslar çerçevesinde başlığının metinden çıkarılması suretiyle,

➤ Küresel finansal kriz nedeniyle İrlanda başta olmak üzere Danimarka, Almanya, ve Avusturya'da tam mevduat güvencesi sağlanmasına geçilirken Amerika, İngiltere, İspanya ve İsveç'te sigorta kapsamındaki mevduat tutarının artırılması nedeniyle, ülkemiz bankaları ile özellikle Avrupa Birliği üye ülkelerin bankaları arasında haksız rekabetin oluşması olasılığı dikkate alınarak; gerektiğinde, sigortaya tabi tasarruf mevduatı ve katılım fonu kapsam ve tutarının bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki yıl süreyle Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu Kurulu yerine, doğrudan Bakanlar Kurulu tarafından belirlenmesine imkan sağlayan bir düzenlemenin Tasarıya geçici 2 nci maddede olarak eklenmesi suretiyle,

➤ Yürürlük ve yürütmeye ilişkin 5 ve 6 ncı maddeler aynen,

kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Sait Açba</i>	<i>M. Altan Karapaşaoğlu</i>	<i>Hasan Fehmi Kinay</i>
Afyonkarahisar	Bursa	Kütahya
		(Bu Raporun Sözcüsü)
Kâtip	Üye	Üye
<i>Süreyya Sadi Bilgiç</i>	<i>Necdet Ünüvar</i>	<i>Halil Aydoğan</i>
Isparta	Adana	Afyonkarahisar
		(Bu Raporun Sözcüsü)
Üye	Üye	Üye
<i>Sadık Badak</i>	<i>Mehmet Günal</i>	<i>İsmail Özgün</i>
Antalya	Antalya	Balıkesir
	(Muhalifim, muhalefet şerhi ektedir)	
Üye	Üye	Üye
<i>Ali Osman Sali</i>	<i>Cahit Bağcı</i>	<i>Emin Haluk Ayhan</i>
Balıkesir	Çorum	Denizli
		(Muhalefet şerhi ektedir)

Üye
Necdet Budak

Edirne

Üye

Bülent Baratalı

İzmir

(Ayrışık oy ektedir)

Üye

Tuğrul Yemişçi

İzmir

Üye

Mustafa Kabakçı

Konya

Üye

Ömer Faruk Öz

Malatya

Üye

Münir Kutluata

Sakarya

(Muhalefet şerhimiz ektedir)

Üye

Hasip Kaplan

Şırnak

(Muhalefet)

Üye

M. Akif Hamzaçebi

Trabzon

(Ayrışık oy yazısı ektedir)

Üye

Esfender Korkmaz

İstanbul

(Karşı oy var)

Üye

İbrahim Hasgür

İzmir

Üye

Mustafa Özbayrak

Kırıkkale

Üye

Mustafa Kalaycı

Konya

(Muhalefet şerhi ektedir)

Üye

Erkan Akçay

Manisa

(Muhalefet şerhi ektedir)

Üye

Kadir Tıngıroğlu

Sinop

Üye

Faik Öztrak

Tekirdağ

(Ayrışık oy yazısı ektedir)

Üye

Mustafa Özyürek

İstanbul

(Ayrışık oyum var)

Üye

Harun Öztürk

İzmir

(Karşı oy yazısı ektedir)

Üye

Muzaffer Baştopçu

Kocaeli

Üye

Ferit Mevlüt Aslanoğlu

Malatya

(Ayrışık oy ektedir)

Üye

Ali Er

Mersin

Üye

M. Mustafa Açıkalın

Sivas

Üye

Osman Demir

Tokat

Üye

Abdulkadir Akgül

Yozgat

AYRIŞIK OY

Tasarı küresel kriz ortamında Türkiye ekonomisinin daha güvenli olduğu varsayımına dayanmaktadır. Tasarının arka planında böyle bir psikoloji yatmaktadır. Hükümet bu yolla cari açık ve borçlanma için fon temin etme arayışındadır.

Bu anlayışa dayanan Tasarının üç amacı olduğu anlaşılmaktadır.

1. Türkiye’de yerleşik kişilerin ve şirketlerin yurtdışında bulunan para, döviz, altın, menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası araçlarının Türkiye’ye getirilmesi,

2. Türkiye’de yerleşik kişilerin ve şirketlerin yurtdışındaki taşınmazlarının Türkiye’de kayda alınması,

3. Yurtdışında bulunan ancak işletmelerin özkaynakları içinde yer almayan benzeri türde varlıkların işletmelere sermaye olarak konulması.

1 ve 2 numaralı gruptaki varlıklar için yüzde 2 oranında, 3 numaralı gruptaki varlıklar için ise yüzde 10 oranında vergi alınacaktır.

Tasarı ayrıca yurtdışındaki varlıkların Türkiye’ye getirilmesi amacı çerçevesinde tam mükellefiyete tabi gerçek kişiler ile kurumların 30.04.2009 tarihine kadar yurtdışında elde ettikleri bazı kazançlara ilişkin olarak gelir ve kurumlar vergisi istisnası getirmektedir.

Konuyu daha iyi değerlendirebilmek için Tasarı’nın genel gerekçesine bakmak gerekir.

1. TASARININ GENEL GEREKÇESİ

Tasarının Genel Gerekçesinde varlıkların yurtdışına çıkarılmış olmasının nedenleri şöyle sıralanmaktadır.

1. Uzun yıllar boyunca kalıcı güven ve istikrarın sağlanamamış olması,

2. Kambiyo mevzuatında yer alan hükümler,

3. Ağır vergi yükü,

4. Yurt dışında uygulanan teşvikler ve sağlanan imkanlar.

Bunlar sayıldıktan sonra 2001’den sonra aşağıdaki başlıklar altında Türkiye’de önemli gelişmeler sağlandığı vurgulanmıştır.

1. Siyasi ve ekonomik istikrarsızlık faktörleri giderilmiştir.

2. Büyüme trendi istikrar kazanmıştır.

3. Kambiyo ve vergi mevzuatında yer alan kısıtlamalar kaldırılmıştır.

4. Vergi oranları önemli ölçüde düşürülmüştür.

5. Enflasyon muhasebesi uygulaması getirilmiştir.

6. Yatırım ortamının iyileştirilmesine yönelik önemli adımlar atılmıştır.

Genel Gerekçede bu hususlar ortaya konulduktan sonra şimdi sıranın yurtdışındaki tasarrufların Türkiye’ye getirilmesinde olduğu vurgulanmaktadır. Küresel kriz bu düzenlemenin yapılmasının saiklerinden biri olarak görülmektedir.

2. TASARININ GENEL YAKLAŞIMININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Varlıkların yurtdışına çıkarılmış olmasının veya Türkiye’ye getirilmeyişinin nedenleri Tasarının Genel Gerekçesinde ifade edildiği gibi güven sorunu, ağır vergi yükü, kambiyo mevzuatından kaynaklanan sorunlar ve diğer ülkelerin sağladığı vergi teşvikleridir.

Ancak anılan konuların bir bölümünde sağlanan ciddi iyileştirmelere rağmen dışarıdaki paralar bu süreçte Türkiye’ye gelmemiştir. Örneğin Türkiye kâr payı üzerindeki %34 oranındaki vergi yüküyle AB ve OECD’nin en düşük vergi yüküne sahip birkaç ülkesinden biridir. Yine kambiyo mev-

zuatındaki kısıtlayıcı hükümler 1989'da (genel gerekçede ifade edildiği gibi 2001'den sonra değil) kaldırılmıştır. Türkiye 1990'lı ve 2000'li yıllarda teşvikle ilgili iki yasa çıkarmıştır. İçinde bulunduğumuz süreçte bir üçüncüsünün hazırlanması söz konusudur. Yatırım ortamının iyileştirilmesi için 2000 yılından sonra önemli adımlar atılmıştır. Ancak bütün bunlar dışarıdaki paraları ülkeye çekmek için yeterli olmamıştır. Bunun üzerinde düşünmek gerekir.

Bunun başlıca iki nedeni olduğunu düşünüyoruz.

1. Söylendiğinin aksine siyasi ve ekonomik istikrar sağlanmış değildir.

2. Kâr payı üzerindeki vergi yükü azaltılmış olmasına rağmen hâlâ vergi mevzuatından kaynaklanan sorunlar vardır.

Tasarımın bu iki neden üzerinde durmadığı kanaatindeyiz. Şimdi bu iki nedeni kısaca değerlendirelim.

2.1. Siyasi ve Ekonomik İstikrarın Sağlanamamış Olması

Varlıkların yurtdışında tutulmasının önemli bir nedeni kim ne derse desin Türkiye'nin ve ekonomisinin geleceğine yönelik duyulan kaygıdır.

Başkalarının bizi nasıl gördüğüne, hangi endişeleri duyduğuna kafa yormadan güvenli olduğumuzu ifade etmemiz yetmiyor. Bizim nasıl gördüğümüz değil, nasıl görüldüğümüz önemlidir. Gazetecilerin, işadamlarının, akademisyenlerin kısaca toplumun her kesiminden insanların, "benim de telefonlarım dinleniyor mu, sadece falanı tanıyorum diye beni de bir sabah gözaltına alıp bir dava ile ilişkilendirirler mi acaba" endişelerini duyduğu bir Türkiye'nin siyasi istikrarından veya güçlü demokrasiden söz etmek mümkün değildir. Arkasında % 47 oy oranı ile güçlü bir halk iradesi ve bunu temsil eden bir parlamento çoğunluğuna dayalı bir hükümetin varlığına rağmen Türkiye Temmuz 2007 seçimlerinden sonra siyasi bir krize doğru sürüklenmiştir. Krizi aşmış olmayı ümit ederken zaman zaman geriye dönüp AYM kararı ile hesaplaşmanın mesajlarının verildiği bir ülkede siyasi istikrardan söz etmek mümkün müdür?

Öte yandan Türkiye ekonomisinin daha güvenli olduğu varsayımı gerçeklerle örtüşmemektedir. 2001 krizinden sonra ekonomimizde yapısal bazı değişikliklere gidilmiş ve ilerlemeler sağlanmışsa da bunlara dayanarak ekonomimiz sağlamdır demek doğru olmaz. Değerlendirmeler genellikle dünyadaki likidite bolluğunun ekonomimize sunduğu olağanüstü olanak dikkate alınmadan yapılmaktadır. İçinde bulunduğumuz süreçte durum oldukça farklıdır. ABD'de 2007 Temmuzundan itibaren başlayan kriz ekonomimizin kırılma noktalarıyla birleşince ortaya olumsuz bir tablo çıkmaktadır. Makro ekonomik göstergeler bozulmaktadır. Cari açık artıyor; büyüme yavaşlıyor, doğrudan yabancı yatırım girişi azalıyor, yabancılar çıkıyor, kur yükseliyor. Hiç kimse önünü göremiyor. Kimse uzun vadeli bir bakış açısına sahip değil. IMF ile olan stand-by anlaşmasının 2008 Mayısında sona ermesinden bu yana ekonomide belirsizlikler arttı. Hükümet ise yeni bir ekonomik programın işaretlerini vermiyor.

Bu tablo ekonominin güvenli olmadığını göstermektedir. Tasarı ile belirlenen hedefe ulaşılabilmesi için siyasi istikrarla birlikte ekonomik istikrarın da sağlanması şarttır. Bu nedenle hükümet yeni bir ekonomik program açıklamalıdır. Programın malî sektörü güçlendirme, reel sektörü rahatlatma ayakları olmalı, sosyal boyut ihmal edilmemelidir.

2.2. Kâr Payı Üzerindeki Vergi Yükü Azaltılmış Olmasına Rağmen Hâlâ Vergi Mevzuatından Kaynaklanan Ciddi Sorunlar Vardır

Şirketlerin yurt dışında döviz varlığı buldurmasının nedeni; güven, istikrar gibi unsurların eksikliği yanında, ticari saiklerden de kaynaklanabilmektedir. Yani hangi düzenleme yapılırsa yapılsın şirketler ticari saiklerle paralarının bir kısmını yurtdışında tutmaya devam edeceklerdir.

• Ayrıca şirketlerin hakim hissedarlarının kişisel tasarruflarını yurtdışında tutmalarının “vergi” yönünden kendilerine sağladığı bir avantaj vardır. Türkiye’deki şirket bu tasarrufları banka üzerinden veya çeşitli finansal yollarla kredi olarak kullanabilmekte, kredi için ödenen faizler Türkiye’de kayıtlarına gider olarak yazılıp daha az vergi ödenirken kârın bir kısmı bu yolla yurtdışına transfer edilerek yurtdışında faiz geliri elde edilebilmektedir. Bu son derece ciddi bir avantajdır.

• Bunun yanında Türkiye’deki kredi maliyetleri BSMV ve KKDF uygulamaları nedeniyle yüksektir. Dışarıdan sağlanan kredinin maliyeti ise daha düşüktür.

Tasarı bu avantajları ortadan kaldıracak bir özelliğe sahip değildir. Genel Gerekçede vergi oranlarının önemli ölçüde düşürüldüğü ifade edilmişse de, vergi yükü sistemimizin (önemli olmakla birlikte) tek sorunu değildir.

Yurtdışında bu avantajlar varken veya diğer bir ifadeyle Türkiye’de bu dezavantajlar varken bunlar giderilmeden dışarıdaki paranın anlamlı bir bölümünün Türkiye’ye gelmesi düşünülemez.

Ayrıca Türkiye’de “nereden buldun” yoktur. Yani “nereden buldun” sorusunun sorulmayacak olmasının yasaya yazılmasının mükelleflere sağlayacağı özel bir avantaj yoktur. Vergi incelemesi ve tarhiyat yapılmayacağı yönündeki güvence de diğer önlemler olmadığı sürece tek başına ciddi bir avantaj oluşturmamaktadır.

• Finansal Yatırım Araçlarındaki (Hazine Bonosu faiz geliri ile bunların alım satım kazancı ve borsa kazancı gibi) vergi yükü yerli ve yabancıda farklıdır. Bu farklılık AKP hükümetleri döneminde 27.06.2006 tarihinde kabul edilen 5527 sayılı Kanuna dayanılarak çıkarılan bir Bakanlar Kurulu Kararı ile yaratılmıştır. Hâlen yerlide yüzde 10, yabancıda % 0 (sıfır) olan vergi yükü; Maliye Bakanının açıklamasına göre yerli yatırımcılar için sadece IMKB’de kayıtlı olan hisse senetleriyle sınırlı olarak sıfır (0)’a indirilecektir. Bu doğru değildir. Hazine Bonosunda da vergi sıfıra indirilmelidir. Aksi takdirde yurtdışındaki tasarrufların Türkiye’ye yabancı fon gibi gelip hiç vergi ödememe olanağı mevcutken şimdi gelip yüzde 10 vergi ödemesi düşünülemez.

• Halen vergi yükü menkul kıymetlere dayalı yatırım fonlarında % 15, altına dayalı yatırım fonlarında ise % 25’tir. Bütün menkul kıymetler yatırım fonlarında vergi yükü eşitlenmeli yani % 15 olmalıdır.

• Halen 50.000 YTL ile sınırlı olan mevduat garanti limiti gözden geçirilmelidir. Aksi takdirde yurtdışındaki tasarruflar, mevduat garanti limitini yükselten ya da sınırsız hale getiren ülkelerde kalmayı tercih edeceklerdir.

Tasarıdan beklenenlerin gerçekleşebilmesi için yukarıda belirtilen sorunların çözülmesi gerekir.

3. GEÇMİŞTE YAPILAN BENZER DÜZENLEMELER

Vergi sistemimizde geçmişte benzer sayılabilecek iki düzenleme yapılmıştır. Bunlardan birincisi 29.7.1998 tarihinde yürürlüğe giren 4369 sayılı Kanunla Gelir Vergisi Kanunu (GVK)’na eklenen Geçici Madde 47 kapsamındaki düzenlemedir. Buna göre mükelleflerin 30.09.1998 tarihi itibarıyla banka sisteminde var olan değerlerinden hareketle herhangi bir vergi incelemesi ve tarhiyat yapılamayacaktır. Vergi sistemimizde bu uygulama “malî milat” olarak anılmaktadır.

22.06.2002 tarihinde yürürlüğe giren 4761 sayılı Kanunla GVK’na eklenen Geçici 60 ncı Madde ile de 31.12.2002 tarihine kadar sermaye şirketlerine sermaye olarak konulan aynı ve nakdi değerlerden hareketle herhangi bir vergi incelemesi yapılamayacağı düzenlemesi yapılmıştır.

Her iki düzenlemenin yapıldığı dönemde vergi sistemimizde “nereden buldun” olarak isimlendirilebilecek bir müessese vardı.

Her iki düzenleme de bankaya yatırılacak veya şirketlere sermaye olarak konulacak değerlerin yurtdışından getirilmesi şartını öngörmüyordu. “Yastık altı”ndaki varlıklar da kapsama dahildi.

Yine her iki düzenlemenin ortak noktası mükelleflere sadece vergi kanunları yönünden, yani vergi incelemesi ve vergi tarhiyatı yapılmaması yönünden güvence verilmesiydi. Çeşitli yasalarla suç sayılan bir fiilin soruşturulmaması yönünde bir güvence verilmesi söz konusu değildi.

Malî milat uygulaması ile sisteme 5 milyar ABD doları girdi. 2002 yılındaki düzenlemenin ise ölçülebilir bir sonucu olmadı.

4. TASARI METNİNE YÖNELİK DEĞERLENDİRMELER

4.1. Genel Olarak

Tasarının Türkiye’de yerleşik kişilerin yurtdışındaki varlıklarının Türkiye’ye getirilmesi, taşınmazlarının kayıt altına alınması ve aynı türdeki varlıkların işletmelere sermaye olarak konulması yönündeki düzenlemeleri olumludur. Sistemimizde yer alan ve çözülmemiş olan sorunlara rağmen küresel kriz ortamında reel sektörün önüne böyle bir olanağın konulmasında sakınca yoktur.

Vergi sistemimizde “nereden buldun” olmamasına rağmen gerek bu yöndeki bir endişeyi gidermek, gerekse Vergi Usul Kanununa göre yapılabilecek diğer vergi incelemelerinin yaratabileceği tedirginliği ortadan kaldırmak amacıyla mükelleflere “vergi incelemesi ve vergi tarhiyatı yapılmaması” yönünde bir güvence verilmesi de düzenlemenin doğası gereğidir. Tasarının bu kapsamdaki düzenlemelerinde sakınca görmüyoruz.

Ancak Tasarıda yer alan bazı düzenlemeler Tasarıyı ana amacından uzaklaştırıp başka bir yöne götürmektedir. Buna ilişkin düzenlemelerin Tasarı’dan çıkarılması gerektiğini düşünüyoruz.

4.2. Bazı Maddelere İlişkin Değerlendirme

• Yurtdışından getirilen tasarrufların türleri arasında ayırım yapılmaksızın hepsinin yüzde 2 oranında vergiye tutulması arzu edilen sonucu yaratmayacaktır. Tasarrufların yurtiçinde Devlet İç Borçlanma Senetlerinde değerlendirilmesi veya şirkete sermaye olarak konulması halinde vergilendirilmemesi küresel kriz ortamında daha uygun bir yaklaşım olur.

• “Rayiç bedel” kavramının kapsamının belirlenmesinde Vergi Usul Kanununa göre mi yoksa Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre mi hareket edileceği belli değildir.

• Tasarının 3 üncü maddesinin (5) numaralı fıkrası ile aynı maddenin (1) numaralı fıkrasına uygun olarak belirli varlıkların, belirli sürelerde ülkeye getirilmesi kaydı ile ceza soruşturması veya kovuşturması yapılamayacağı düzenlenmiştir. Tasarı, Kanunun yürürlüğü tarihinden önce yapılan veya yapılmakta olan soruşturma ve kovuşturmalara yönelik herhangi bir hüküm getirmemiştir. Mevcut düzenleme daha önce yapılmış veya halen devam etmekte olan soruşturma ve kovuşturmalarda kapsamına alacak niteliktedir. Bu yönüyle Tasarı ceza hükümleri yönünden tam bir “af” niteliğindedir.

• Gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin sermayeye ilave edecekleri değerlerde yüzde 10’luk vergi oranı son derece yüksektir. Yüzde 2’lik oranın varlığı karşısında yüzde 10’luk oranın başarı şansı son derece zayıftır.

• Tasarı yurtdışındaki taşınmazları sadece kayıt altına alıyor. Bu taşınmazların satılarak bedelinin Türkiye’ye getirilmesi söz konusu değil. Bu durum Tasarı’nın ismiyle uyuşmamaktadır.

4.3. Tasarı ile Mükelleflere Verilen Güvence Amacını Aşıp, Vergi Kaçakçılığını Teşvik Edecek Bir Boyuta Ulaşmaktadır

Tasarıya göre kanun kapsamında beyan edilen varlıklar nedeniyle 01.01.2008 tarihinden önceki dönemlere ilişkin hiçbir surette vergi incelemesi ve vergi tarhiyatı yapılmayacaktır. Bu düzenleme işin mahiyeti gereğidir, normaldir. Ancak Tasarıya göre 2008 yılından önceki dönemlere ilişkin olarak kanunun yürürlüğü tarihinden sonra başlayan vergi incelemeleri sonucu bulunacak matrah

farkından (gelir, kurumlar ve KDV ile ilgili) bu Kanun kapsamında beyan edilen tutarlar mahsup edilerek tarhiyat yapılacaktır. Hükümet Tasarısının bu hükmü Komisyonda verilen bir önerge ile Kanunun yürürlüğü tarihi itibarıyla devam eden vergi incelemelerini de kapsamına alacak şekilde genişletilmiştir. Böylece 01.01.2008 tarihinden önceki vergilendirme dönemlerine ilişkin olarak hiçbir şekilde vergi denetimi yapılmamasının yolu açılmıştır.

Bu hüküm Tasarı'yı tam bir af Tasarısı'na dönüştürmektedir. Yüzde 2 oranında bir vergi karşılığında 2008 yılından önceki dönemlere ilişkin olarak önümüzdeki 5 yılda yapılacak bütün vergi denetimlerinden vazgeçilmektedir. Denetimden kurtulmak isteyen mükellefler imkanları ölçüsünde diledikleri kadar nakdi bankaya yatırarak kendilerini vergi denetiminden koruyacak bir KALKAN elde edebileceklerdir. Hatta bir bankada mevcut olan paranın çekilip bir başka bankaya yatırılması halinde de bu KALKAN'a sahip olabileceklerdir.

2003 yılındaki Vergi Barışı kapsamında uygulanan "Matrah Artırımı" bile bu düzenlemenin yanında masum kalmaktadır.

4.4. "Karapara"nın Kapsamı Daraltılmaktadır

Tasarı 3 üncü Maddesinin (6) numaralı fıkrasındaki düzenlemeyle Türk Ceza Kanununun 282 nci maddesinde yer alan karapara suçuyla ilgili olarak soruşturma yapılmasının önünü kapatmamakla birlikte başka bazı kanunlarda yer alan suçlar nedeniyle ilgili Kanunlara ve TCK'nun 282 nci maddesine göre soruşturma yapılmasını engellemektedir. Bu kapsamda 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 47/B maddesi ile 47/A maddesi dışındaki diğer maddelerine konu olan suçlar ile bu suçlardan kaynaklanan TCK'nun 282 nci maddesindeki malvarlığı değerlerini aklama suçu nedeniyle soruşturma ve kovuşturma yapılamayacağı hükmü son derece sakıncalı olup son dönemdeki yolsuzluk tartışmalarında yer alan Kanal 7 yetkilileri ile benzerlerini kapsamına alabilecek niteliktedir. Anılan 47/B maddesine göre SPK veya görevlileri tarafından istenilen bilgileri vermeyen, eksik veya gerçeğe aykırı olarak verenler bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılırlar.

Aynı şekilde hayali ihracatçılar ve sahte veya muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge (naylon fatura) düzenleyenlerin bu suçları ile bu suçlardan kaynaklanan karapara aklama suçu (suçtan kaynaklanan mal varlığı değerlerini aklama suçu) affedilmiş olmaktadır. Türk Parasının Kıymetini Koruma Kanunu, Gümrük Kanunu ve Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu kapsamında suç sayılan fiiller ile bu suçlardan kaynaklanan karapara aklama suçları da affedilmek üzere aynı düzenlemenin kapsamına alınmıştır.

Düzenleme anılan konularda halen devam etmekte olan ceza soruşturmaları ile davalarının da kapsama alınarak affedilmesinin yolunu açmıştır.

Tasarıya göre olayın özelliğine göre, belli bir miktar paranın bankaya yatırılması halinde anılan kanunlar kapsamında suç sayılan fiiller ile bu suçlardan kaynaklanan karapara aklama (suçtan kaynaklanan mal varlığı değerlerini aklama) suçunu işlemiş olan şirket yöneticileri hakkında herhangi bir ceza soruşturması yapılamayacaktır.

Türk hukuk sistemi ve mevzuatına ilk olarak 1996 tarihli 4208 sayılı Kanun ile girmiş bulunan "karapara aklama" fiili, en temel anlamda suçtan elde edilen her türlü gelirin yasal bir görünüme kavuşturularak mali sisteme ya da kayıtlı ekonomiye dahil edilmesine yönelik eylemleri ifade etmektedir.

Aklamanın ayrı bir suç olarak düzenlenmesi ile amaçlanan, suçluları ve özellikle organize suç örgütlerini, suçtan elde etmiş oldukları her türlü gelir ve menfaatten mahrum bırakmak ve bu sayede suç işleme saiklerinden en önemlisini ortadan kaldırmaktır. Tasarı ile hedeflenen; kaynağı ne olursa olsun herhangi bir soruşturma ve kovuşturmaya konu olmayacağı garantisini altında, yurtdışına çıkarılmış olan gelirlerin (suç gelirlerinin) ülkeye getirilmesini sağlamaktır. Bu anlamda, aslında suçtan elde edilen ya da suç konusu olan mali değerleri, milli ekonomiye kazandırmak adı altında yurtdışında sayılan kanunlara aykırılık ve bu sebeple suç teşkil eden fiillerin affından söz etmek gerekir.

Öte yandan bu Tasarı ile görevi kamu adına her türlü suç fiilini soruşturmak olan savcılık makamı ile kovuşturma yürüterek muhakemeden sorumlu tutulan Türk mahkemelerinin de asli görevlerini görmezden gelmeleri talep edilmektedir.

Bilindiği üzere TCK 282 nci Maddede düzenlenmiş olan “suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama” suçundan söz edebilmek için “alt sınırı bir yıl veya daha fazla hapis cezasını gerektiren bir suçun” varlığı şart ise de tek başına sadece böyle bir fiil olması aklama için yeterli görülmektedir. Kanuni tanıma uygun olarak aklama suçundan söz edebilmek için öncül suç olarak kabul edilen bu suç sonucunda bir gelir elde edilmesi ve bunun da 282 inci Maddede belirtilen fiiller yoluyla aklanması gerekmektedir. Bu bakımdan aklama ayrı bir suçtur ve bu suçun soruşturulması ve kovuşturulması öncül suçtan ayrı olarak yürütülmektedir. Aklama suçu ile mücadelede esas olan çeşitli sebeplerle tespit edilememiş ya da tespit edilmekle birlikte müsadere yoluyla elde edilememiş olan suç gelirinin suçu işleyen faillerin yanına kâr olarak kalmasının önüne geçmek, suçlunun suçu bir gelir kaynağı olarak kullanmasına engel olmaktadır.

Toplumların başta adı suçlar olmak üzere her türlü suç ile etkin şekilde mücadele etmesinin en temel yolu, suçun bir gelir kaynağı olarak kabul edilmesine ve kullanılmasına imkan vermeyen yasal düzenlemeler yapmaktır. Bu Tasarı ile suçun ve suç gelirinin suç işleyenin yanına kalmasına imkan sağlanmaktadır.

Türkiye aklama suçu ile mücadele alanında düzenlenmiş olan tüm uluslararası sözleşmelere taraftır. Bu sözleşmelerde, başta 1988 tarihli BM Sözleşmesi olmak üzere, taraf ülkelerin karapara aklamayı suç olarak kabul etmeleri ve aklama ile mücadelede etkin bir yasal ve idari sistem kurmaları talep edilmektedir. Ülkemiz bu sözleşmeleri (1988 tarihli Viyana Sözleşmesi, 1990 tarihli Strasburg Sözleşmesi, 2000 tarihli Palermo Sözleşmesi) onaylamış ve uygulamayı taahhüt etmiş bir ülke olarak üstüne düşeni yapmakla mükelleftir.

Aklama ile mücadele konusunda zaafiyet gösterilmesi ya da sözleşme veya uyum sağlamayı Kabul ettiğimiz başka bir uluslararası düzenlemeye aykırı davranılması durumunda bizi bekleyen son nedir: 4208 sayılı Karaparanın Aklanması ile Mücadele Kanunu'nun yasalaşması ve MASAK'ın kurulmasına o zaman bizi zorlayan nedenler ne ise bugün daha fazla bir şekilde odur. Türkiye'nin mali piyasalarda varolan itibarının ve bu itibarı tesis etmede kullanılan her türlü emeğin gözden çıkarılmasıdır.

Nitekim Türkiye mevcut aklama ile mücadele sistemi ile FATF tarafından yeterli bulunmamıştır. FATF tarafından düzenlenen 3. Karşılıklı Değerlendirme Raporunda Türkiye'nin hâlâ aklama suçundan kesinleşmiş bir tek bile mahkumiyetinin bulunmaması, aklama ile mücadele sisteminin etkinliğine gölge düşüren bir unsur olarak değerlendirilirken böyle bir Tasarı ile kapsamı ne olursa olsun aklama suçuna ilişkin soruşturma ve kovuşturmadan vazgeçmek, yaşanmakta olan mali krizden daha ağır sonuçlar doğurabilir.

Bu düzenlemeler, suçlar arasında “iyi suç”, “kötü suç” ayırımı yapıldığını göstermektedir. Bu anlayış suçla ilgisi olmayan tasarruf sahiplerini tedirgin edecek, Tasarıdan elde edilmesi umulan yararları gölgeleyecektir.

M. Akif Hamzaçebi

Trabzon

Faik Özurak

Tekirdağ

Mustafa Özyürek

İstanbul

Ferit Mevlüt Aslanoğlu

Malatya

Bülent Baratalı

İzmir

Esfender Korkmaz

İstanbul

MUHALEFET ŞERHİ

AKP hükümeti tarafından kamuoyuna “Varlık Barışı” adı altında sunulan “Bazı Varlıkların Milli Ekonomiye Kazandırılması Hakkında Kanun Tasarısı” yurt içinde ekonomik durgunluğun, yurt dışında global finans krizinin olduğu bir ortamda ülkemizin gündemine getirilmiş bulunmaktadır.

Tasarı ile dünyada yaşanan küresel ekonomik krizden Türkiye'nin en az etkilenmesini sağlamak amacıyla, gerçek ve tüzel kişilerce sahip olunan para, döviz, altın, hisse senedi, tahvil ve diğer menkul kıymetlerin Türkiye'ye getirilmesi, taşınmazların kayda alınması suretiyle milli ekonomiye kazandırılması; sahip olunan söz konusu kıymetlerin banka ve aracı kurumlara ya da vergi dairelerine bildirilmek ve cüzi bir oranda vergi ödenmek suretiyle kayda alınması ve yapılan bu beyanlardan hareketle inceleme ve soruşturma yapılmaması öngörülmektedir.

Ancak tasarının gerekçesi ile içeriği değerlendirildiğinde ekonomik, hukuki ve etik bakımdan bazı problemleri de beraberinde getirdiğini görüyoruz.

Tasarının tümüne ve gerekçesine genel hatlarıyla bakıldığında;

AKP hükümeti milli servet unsurlarının yurt dışına çıkışının sebebinin iki binli yılların başında yaşanan ekonomik krize bağlayarak tasarının gerekçesini oluşturmaya çalışmaktadır.

Tasarının gerekçesinde, AKP hükümetinin 6 yıllık iktidarı döneminde siyasi ve ekonomik istikrarsızlık faktörlerinin giderildiği, yapısal reformların yapıldığı belirtilmektedir. Ancak buna rağmen bu varlıkların hala ülke ekonomisine niçin kazandırılmadığı hususunu AKP hükümeti izah etmelidir. Bu varlıkların bir kısmının hükümetin gerekli siyasi, ekonomik, hukuki ve yapısal güven ve istikrarı sağlayamadığı bir kısmının ise kara para niteliğinde oluşları nedeniyle gelmediklerini düşünüyoruz.

Bu tasarı ile Sayın Başbakan'ın “Krizi fırsata çevireceğiz” söylemine uygun şekilde adeta “Fırsat bu fırsat” anlayışı sergilenmektedir. Her türlü yasadışı yollarla kazanılmış ve yurt dışında tutulan paralarla yasal şekilde kazanılmış paraların nasıl ayırt edileceği belli değildir.

Yurt dışından getirilecek ve kayıtlara alınabilecek varlıklar arasında “taşınmaz”lar da sayılmaktadır. Yurt dışından ev ve arsa gibi taşınmazların getirilemeyeceği açık olduğuna göre o halde taşınmaz olarak yurt dışından ne getirilebilir? Burada taşınmazların nakde çevrilip parasının ülkeye getirilmesi kast ediliyorsa zaten kaynağı da sorulmayacağı için böyle bir düzenlemenin anlamı bulunmamaktadır. Ancak Gemi Siciline kayıtlı gemiler hukukumuzda taşınmaz statüsünde kabul edilmektedir. Örneğin, İcra İflas Kanununun 23 üncü maddesinin son fıkrasına göre Gemi Siciline kayıtlı gemiler taşınmaz hükmündedir. O halde yurt dışından varlık olarak gemiler getirileceği tahmin edilmektedir. Bu konuda tasarıda ve gerekçesinde bir açıklık olmadığı gibi, buna ilişkin sorularımıza da hükümet tarafından bir cevap verilmemiştir. Bu hususun AKP hükümeti tarafından açıklığa kavuşturulması gerekmektedir.

Tasarı ile yurt dışından ve yurt içinden para, döviz v.s varlık getirenlere ve bildirenlere bu varlığın kaynağı sorulmadığı ve araştırılmadığı gibi, vergisinin ödenip ödenmediğine de bakılmayacaktır. Ancak asıl önemlisi bildirilen varlığın kara para gibi bir suç ekonomisinden doğup doğmadığı da araştırılmayacaktır.

Tasarının üçüncü maddesinin birinci ve ikinci fıkraları kapsamında bildirilen ve beyan edilen varlıklar nedeniyle 1/1/2008 tarihinden önceki dönemlere ilişkin hiçbir surette vergi incelemesi ve vergi tarhiyatı yapılamayacaktır. Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla devam eden veya bu

tarihten sonra başlayan 1/1/2008 tarihinden önceki dönemlere ilişkin vergi incelemeleri sonucu Gelir, Kurumlar ve Katma Değer Vergisi yönünden tespit edilen matrah farkından, bu kanun kapsamında beyan edilen tutarlar mahsup edilecektir. Bu düzenleme ile geçmiş dört yıla özel ve örtülü bir af getirilmektedir.

Tasarı muhtemel vergi incelemesi, vergi tarhi ve vergi cezasından kurtulmak için, gerçekte olmayan paraların beyanına da yol açabilecektir.

Mevcut uygulamada Türkiye'deki şirketler sermaye arttırdıklarında, sermaye olarak konulan paranın kaynağı sorulmamaktadır. 3 üncü maddenin ikinci fıkrasındaki bu düzenlemeye niçin gerek duyulduğu tartışma konusudur.

Bu tasarı bavulla yurt dışından kara para getirmenin yolunu açmaktadır.

Tasarı hazırlanırken kara para ve aklanmasına yönelik uluslararası hukuk kuralları, uluslararası anlaşmalar ile Türkiye'nin kara para ile ilgili olarak taraf olduğu ikili anlaşmaların dikkate alınmadığı anlaşılmaktadır.

Ekonomik açıdan değerlendirildiğinde, Tasarı ile Türkiye'ye getirilmesi öngörülen değerlerin, bankalara veya aracı kurumlara yatırıldıktan sonra, ne kadar süre ile Türkiye'de tutulacağı belirlenmemiştir. Dolayısıyla, Türkiye'ye getirilen bu değerlerin yasaya göre bildirim ve beyan tarihinden itibaren her zaman Türkiye dışına çıkarılabilmesi imkanı tanınmıştır. İşletmeye kayıt edilecek değerlerin işletmelerin aktifinde yer alacak olması ile dahi söz konusu değerlerin nakit olarak tekrar yurt dışına çıkarılmasına engelleyici bir hüküm bulunmamaktadır. Bu niteliği itibarıyla ekonomik anlamda yasanın amacının gerçekleşip gerçekleşmeyeceği, yasadan yararlananların niyetine göre değişecektir.

Hukuki açıdan değerlendirildiğinde Tasarı bir af yasasıdır. Tasarının 3 üncü maddesinin 6 ncı fıkrasındaki düzenleme af getirmektedir.

Anayasa'nın 87'nci maddesi uyarınca Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının beşte üç çoğunluğunun kararı ile genel ve özel af ilânına karar verebilmektedir. Ayrıca TBMM İç Tüzüğü uyarınca da genel veya özel af ilanını içeren tasarı veya tekliflerin Genel Kurulda kabulü Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının beşte üç çoğunluğunun kararı ile mümkündür. Gerekli çoğunluk, söz konusu tasarı veya tekliflerin afla ilgili maddelerinde ve tümünün oylamasında ayrı ayrı aranır. Tasarı veya teklif hakkında verilen genel veya özel af ilanını içeren değişiklik önergesinin kabulü halinde, kabul için gerekli beşte üç çoğunluğun tespiti için bu önergenin oylanması açık oylama suretiyle tekrarlanır. Dolayısıyla yasanın çıkarılmasında usul açısından bu hükümlere uyulması gerekmektedir.

Yurt dışındaki ve yurt içindeki varlıkları Türkiye'ye getirmeye ve kayda almaya yönelik bu tasarı suçu ve suçluyu affetmeye yöneliktir. Bu tasarıyla verilen güvence "Vergi Takibi Yapmama" amacının dışında "Vergi Kaçakçılığını" da teşvik eder mahiyettedir.

Tasarı Türk Ceza Kanunu'nun 282 nci maddesindeki kara para suçu hakkında soruşturma yapılmasının önünü kapatmamakta, ancak diğer yasalarda yer alan suçları tasarı dışında bırakmaktadır. Örneğin Sermaye Piyasası Kanununun 47/b maddesinde belirtilen suçlar kapsam dışında kalmaktadır.

Tasarı Anayasaya aykırı hükümler de içermektedir. Tasarıda Vergi Oranları farklılaştırılmıştır. Tasarının 3 üncü maddesine göre; yurt dışından getirilen değerler üzerinden yüzde 2, yurt içindeki değerler üzerinden yüzde 10 oranında vergi alınması öngörülmektedir. Tasarıda Anayasanın 10 uncu maddesinde öngörülen, eşitlik prensibi zedelenmektedir.

Tasarı ayrıca Anayasanın 73 üncü maddesi hükmüne de aykırıdır. Anayasanın 73 üncü maddesi uyarınca herkes, kamu giderlerini karşılamak üzere mali gücüne göre vergi ödemekle yükümlüdür. Yasada oranların farklılaştırılması sonucunda "mali güce göre vergi ödenmesi" ilkesine aykırılık oluşturulmaktadır.

Diğer taraftan, yasa kapsamında bildirilen veya beyan edilen değerlerin yurt dışında bulunup bulunmadığının taşınmazlar dışında tespiti de mümkün değildir. Bu yasadan sonra, oran farklılığından dolayı bavulla yurt dışına çıkarılan değerlerin tekrar yurda getirilmesi gibi bir olayla da karşılaşılması mümkündür. Bunun yapılması halinde, yapılan işlemlerin ölçeğine göre ülkemizde döviz krizinin yaşanması dahi muhtemeldir.

Tasanın 3 üncü maddesi uyarınca getirilen tevkifat müessesesi noksanlık içermektedir. Tasarıya göre bankalar veya aracı kurumlara bildirim yapılabileceği gibi doğrudan vergi dairesine de beyanda bulunulabilecektir. Tasarın 3 üncü maddesinin 4 üncü fıkrası uyarınca banka ve aracı kurumların bildirilen tutarlar üzerinden yüzde 2 oranında stopaj yapması gerekmektedir. Ancak, 3 üncü maddesinin 2 nci fıkrasında yer alan hükümlere göre Türkiye'de bulunan varlıklar üzerinden yüzde 10 oranında vergileme yapılacağından bu varlıklar için her halükarda vergi dairesine beyanname verilmesinin zorunlu olması gerekmektedir. Aksi takdirde yüzde 8 'lik fark nasıl tahsil edilecektir? Dolayısıyla, bankaların kesintilerinin Türkiye'de bulunan varlıklar açısından mahsubuna izin verilmesi gerekmesine rağmen yasada buna ilişkin bir hükme yer verilmemiştir.

Kanunun 3 üncü maddesinin 1 inci fıkrasında 213 sayılı Kanuna göre defter tutanların yapacağı kayıtlardan bahsedilmiştir. Bu kanun kapsamına girmeyen ancak özel kanunları gereğince defter tutan dernek ve vakıfların kendilerine ait yurt dışında bulunan paraları getirmesi halinde bunların nasıl kaydedileceği açık değildir. Ayrıca basit usule tabi mükellefler defter tutmamaktadırlar. Bunlarda nasıl bir işlem yapılacağı belirsizdir.

Kanunun 3 üncü maddesinin 5 inci fıkrasında KDV'den sonra Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisinin de eklenmesi gerekmektedir. Örneğin döviz büroları Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi mükellefidir. Ayrıca bu maddeye usulsüzlük cezalarının da kesilmeyeceğinin eklenmesi gerekmektedir. Aksi takdirde vergi tarhiyatı yapılmaz ancak usulsüzlük cezaları kesilebilir.

Getirilen varlıklara ilişkin olarak kanunda belirtilen şartlara uymayanlara ilişkin bir ceza öngörülmemiş olup sadece kanunla getirilen haklardan yararlanılamayacağı belirtilmiştir.

Tasarının 3 üncü maddesinin 6 ncı fıkrası ile güvence sadece yurt dışından getirilen paralara tanınmıştır. Ayrıca ilgili maddenin gerekçesinde bazı kanunları kapsam dışı bırakmıştır. Bunlardan birisi 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadeleye ilişkin kanundur. Bu kanuna göre bankaya yatan paraların şüpheli işlem sayılıp sayılmayacağı belli değildir.

Tasarının 3 üncü maddesinin 6 ncı fıkrası ile kanun kapsamında beyan edilen varlıklar nedeniyle vergi incelemesi ve vergi tarhiyatı yapılamayacağı ve yurt dışından getirilen varlıklar konusunda 1567 sayılı Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkında Kanun, 47 inci maddesinin (A) fıkrası hariç olmak üzere 2499 sayılı Kanun, 4458 sayılı Gümrük Kanunu, 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu ve 213 sayılı Kanun kapsamında yer alan suçlar ve kabahatler hakkında beyan edilen varlıklarla sınırlı olarak soruşturma ve kovuşturma yapılmayacağı ve idari para cezaları uygulanmayacağı hüküm altına alınmaktadır.

Buna göre; beyanlarla ilgili olarak her türlü vergi suç ve cezaları, 213 sayılı Kanunun 359 uncu maddesinde yer alan vergi kaçakçılığı suçları ve söz konusu maddeyle bağlantılı olarak Türk Ceza Kanununun 282 nci maddesinde yer alan suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçu

hakkında soruşturma veya kovuşturma yapılmayacaktır. Örneğin, gümrüklerde bir malın değerinin veya miktarının düşük ya da yüksek beyan edilmek suretiyle işlenen suçtan kaynaklanan varlıkların yurda getirilmesi halinde hem bu suçtan hem de Türk Ceza Kanununun 282 nci maddesinde yer alan suçtan dolayı takibat yapılmayacaktır.

Dolayısıyla, yukarıda sayılan kanunlarla bağlantılı Türk Ceza Kanununun 282 nci maddesinde belirtilen suç dışında kalan diğer suçlar Kanun kapsamı dışında tutulmuştur. Bu bağlamda güveni kötüye kullanma, dolandırıcılık, zimmet, uyuşturucu ticareti, sahtecilik, insan ticareti, para sahtecilik, hırsızlık, göçmen kaçakçılığı, rüşvet, yağma (gasp), silahlı ve silahsız suç örgütleriyle ilgili suçlar ile ilgili olarak soruşturma ve kovuşturma yapılamayacak ve idari para cezası uygulanamayacaktır.

Ayrıca; Bankacılık Kanunu kapsamındaki fiiller (bankaların parasını zimmete geçirme, kötüye kullanma, bankaların içini boşaltma suçları gibi), Terörle Mücadele Kanunu kapsamında yer alan suçlar, Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanun kapsamında yer alan silah kaçakçılığı suçları, kanun kapsamı dışında tutulmuştur.

Tasarıya göre kanun kapsamında beyan edilen tutarlar hakkında kara para aklama suçu açısından soruşturma yapılmayacaktır.

Geçici 1 inci madde ile tam mükellefiyete tabi gerçek kişiler ile kurumların kanuni ve iş merkezi Türkiye’de bulunmayan kurumlardan elde ettikleri iştirak kazançları, bu kurumların iştirak hisselerinin satışından doğan kazançları ve yurt dışında bulunan işyeri veya daimi temsilcisi aracılığıyla elde ettikleri ticari kazançları, 31/5/2009 tarihine kadar Türkiye’ye transfer edilmiş olması kaydıyla gelir ve kurumlar vergisinden istisna edilmektedir. Madde ile ayrıca, tam mükelleflerin kanuni ve iş merkezi Türkiye’de bulunmayan kurumların tasfiyesinden elde ettikleri kazançları da 31/10/2009 tarihine kadar Türkiye’ye transfer edilmiş olması kaydıyla gelir ve kurumlar vergisinden istisna edilmektedir. Mevcut 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 5 inci maddesine göre yurt dışından elde edilen kazançlara belli şartlarda istisna sağlanmıştır. Dolayısıyla, yurt dışındaki yasal ticari faaliyetler sonucu elde edilen kârların ve paraların bu fıkra hükmüne göre getirilmesi mümkündür. Ancak tasarının gerçek amacı kara paranın aklanması ve Kurumlar Vergisi Kanununun 7 nci maddesindeki yükümlülüklerini yerine getirmeyen mükelleflerin sorumluluklarının ortadan kaldırılmasıdır.

Kanun tasarısında yurt içinde bulunan ancak işletmelerinin özkaynakları içinde yer almayan bu türden varlıkların sermaye olarak konulmak suretiyle işletmelerin sermaye yapılarının güçlendirilmesini sağlamak amacı gibi bir gerekçenin altına sığınarak geçmiş dönemlere bir af getirilmektedir. 2003 yılı iki ay sonra zaman aşımına uğrayacaktır. 2004-2007 yılları arasında kaçırılan tutarlara yüzde 10 oranında bir vergi ile af getirilmektedir.

Yurt içinde bulunan ancak işletmelerinin özkaynakları içinde yer almayan bu türden varlıkları sermaye olarak koyan ancak bu fıkra hükmüne göre beyanda bulunmakla birlikte sermaye artırımında bulunmayan gerçek kişiler ile tüzel kişilerin kanuni temsilcileri hakkında, bu Kanun kapsamındaki beyanlarıyla sınırlı olarak 20/02/1930 tarihli ve 1567 sayılı Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkında Kanun, 47 nci maddesinin (A) fıkrası hariç olmak üzere 2499 sayılı Kanun, 27/10/1999 tarihli ve 4458 sayılı Gümrük Kanunu, 26/04/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 282 nci maddesinde gösterilen suç yönünden soruşturma veya kovuşturma yapılamayacak ve idari para cezaları uygulanmayacaktır. Bu mükelleflerin de tasarıdaki 3 üncü maddenin hem 5 inci hem de 6 ncı fıkra hükümlerinden faydalanmaması sağlanmalıdır. Sermaye artırımını yapılmaması demek bu paraların tekrar yurt dışına çıkarılabilmesi demektir. Bu durumda çok küçük bir tutarın beyan edilmesi

ve bunun yüzde 10'unun ödenmesi halinde soruşturmalardan kurtulmak mümkün olacaktır. Kanun tasarısında "beyanlarıyla sınırlı" ifadesinin nasıl uygulanacağı sorun yaratacaktır. Çünkü beyan edilen tutarın işletmenin özkaynakları içinde yer almayan gerçek tutarın ne kadarlık kısmını oluşturduğu nasıl tespit edilecektir? Bu tespitin yapılabilmesi için soruşturma yapılması mümkün olmayacaktır. AKP hükümeti yandaş mükellefleri vergi incelemesine almayacağı için bunların küçük bir beyanla kanun tasarısı ile getirilen yasal zırha kavuşturulması amaçlanmaktadır. Yolsuzluk tartışmalarına neden olan şirketler belge ve bilgi ibrazına zorlanamayacaklar, idari ve kanuni para cezalarından kurtulacaklardır.

Bir kriz ve durgunluk ortamında bulunan ülke ekonomisine canlanma ve dinamizm yaratacak kaynak girişine olumlu bakmakla birlikte, yukarıda ayrıntılarıyla belirttiğimiz üzere konusu suç teşkil eden gayrimeşru, hatta insanlık ve Türkiye aleyhine faaliyetlerden elde edilmiş varlıkların her ne pahasına olursa olsun ülkeye getirilmesi anlayışını doğru bulmuyoruz.

Yukarıda açıklanan nedenlerle, tasarıya karşı olduğumuzu bilgilerinize arz ederiz .

Prof. Dr. Münir Kutluata
Sakarya

Emin Haluk Ayhan
Denizli

Mustafa Kalaycı
Konya

Doç. Dr. Mehmet Günel
Antalya

Erkan Akçay
Manisa

KARŞIOY YAZISI

“Bazı Varlıkların Milli Ekonomiye Kazandırılması Hakkında Kanun Tasarısı”na ilişkin değerlendirmelerimiz aşağıda açıklanmaktadır.

Dünya, 100 yılın ekonomik krizi ile nasıl boğuşabileceğini hesaplarken hükümet bir yıldır sorunun farkında olmadan beklemiştir.

Bu bekleyiş, bir şey yapmama şeklinde pasif bir bekleyiş olsa, ne yapalım ekonomi yönetimindeki algılama zaafı deyip geçebilirsiniz. Ancak hükümet bu dönemde, yaklaşan krize karşı ekonomi yönetimi olarak aktif bir tavır içine girmediği gibi, makro ekonomik dengeler için son derece önemli olan siyasi istikrarsızlığı bozmaya yönelik söylem ve eylemler içinde olmuş ve “ öfke hitabet sanatıdır” diyerek, toplumu kutuplara ayırma konusunda elinden geleni yapmıştır.

Siyasi istikrarsızlığa neden olduklarının hükümet tarafından itirafına, 2008 Yıllık Ekonomik Raporunun 182 nci sayfasından ulaşılabilir.

Sayın Maliye Bakanı, kendilerinden önceki dönemde yaşanan siyasi istikrarsızlık nedeniyle yurt dışına çıkan para ve kıymetlerin yurda getirilmesi amacıyla tasarımı hazırladıklarını söylemektedir. Sayın bakan tam bir çelişki içindedir. Gerçekten söylediklerinin doğru olduğuna inanıyorsa, kendi dönemlerinde istikrarsızlık nedeniyle yurt dışına bir para ve kıymet çıkışı olmamış ise, kanunun yürürlük tarihini niçin 3 Kasım 2002 olarak belirlemediklerinin ve bugüne kadar niçin düzenleme yapmadıklarının gerekçelerini açıklamalıdır.

Evet ne yazık ki bir yılı aşkın süre, hiçbir önlem geliştirilmeden harcanmıştır.

Tâ ki, ABD ve AB ülkelerinde ekonomik krizden çıkış için trilyonlarca doları aşan kurtarma paketleri ortaya konana ve krizin bütün dünyayı etkileyeceği uyarıları yapılanaya kadar...

Bu uyarılardan sonra da Cumhurbaşkanı, Başbakan, Maliye Bakanı ve Hazineden Sorumlu Devlet Bakanının krizin Türkiye’ye etkisi konusundaki ilk teşhisleri özetle şöyle olmuştur:

- “Hamdolsun kriz teğet geçiyor”
- "Küresel ekonomik krizi sağlam yapıyla karşıladık.”
- “Krizi fırsata dönüştürmemiz bile mümkün.”
- “Önceki krizler bize çok şey öğretti. Biz dersimizi iyi çalıştık. Hazırklarımızı da ona göre yaptık.

Biz hava satmadık mal sattık”.

Bütün bunlar söylenirken sanılmış ve umulmuştur ki, dünyanın krize karşı ortaya koymuş olduğu kurtarma paketleri, nasıl olsa krizi çıktığı noktada durdurur ve bizim herhangi bir tedbir almamıza gerek kalmaz.

Durum umulduğu gibi olmamış; dipsiz kuyuya atılan kurtarma paketlerinin sonuç vermediği kısa zamanda görülmüş ve reel sektöre sıçrayan bunalım kitlesel işçi çıkarmalarıyla sonuçlanmaya başlamıştır.

Bu kez aynı hükümet yetkilileri:

- “Türkiye, dünyadaki bu krizden etkilenir mi? Elbette ki, son yıllarda küresel sistem ile hem ticari hem de finansal açıdan entegre olmuş olan ülkemiz, dünyadaki bu büyük dalgalanmadan etkilenir.”

➤ “Küresel krizin etkisiyle borçlanma maliyetleri ve işsizlik artabilecektir.”

Demeye başlamış; kendileri tedbir almadığı gibi, tedbir alınmasını isteyenleri yangına körükle gitmekle itham etmişler; piyasalarda ortaya çıkmaya başlayan likidite sıkışıklığını giderme konusunda reel sektöre kredi açmayan bankaları fırsatçılıkla suçlamışlardır.

Evet, şu anda dünya genelinde yaşanan büyük bir ekonomik kriz ile karşı karşıya olduğumuz doğrudur.

Ancak, şu da bir başka doğrudur ki, AKP hükümetlerinin bozmuş olduğu ekonomik göstergeler, krizden en az değil en çok etkilenen ülke olmamız sonucunu doğuracaktır.

Kriz, ekonomik göstergeleri bozmamıştır; ekonomik göstergeler krizden önce 6 yıldır bu hükümet tarafından uygulanmakta olan ekonomik politikalar nedeniyle zaten bozulmuştu.

Bu nedenle Hükümet, “ne yapalım bütün dünyayı etkileyen kriz bizi de etkiledi” diyerek, işin içinden sıyrılamaz.

Gerçekten de; büyüme, üretim ve kapasite kullanım oranlarındaki gerileme ile kapanan şirket sayılarındaki ve işsizlikteki artış, tarımdaki çöküş, dış ticaret ve cari açığa kıvrılan rekorlar, ekonominin dışa bağımlı hale getirilmesi, AKP yönetiminde beş yıl sekiz ayda 80 yılda Cumhuriyet tarihinde yapılandan daha çok borç yapılması, özel sektör borçlarının 147,4 milyar dolar artarak 190.5 milyar dolara ulaşması ve dörtte birinin kısa vadeli olması, enflasyon ve faizlerdeki yükselme, tüketici kredileri ile kredi kartı borçlarının ve protesto edilen senetlerin ve karşılıksız çeklerin rekor düzeyde artması, bankacılık sisteminin yarısına yakının yabancıların eline geçmesi, reel kesim ve tüketici güven endekslerinin dibe vurması şeklindeki olumsuzluklar, kriz sonucunda veya kriz nedeniyle ortaya çıkmış olumsuzluklar değildir. Krizden önce, hükümetin ülkeyi kötü yönetmesi sonucunda ortaya çıkmış gerçeklerdir. Sırf bu olumsuzluklar nedeniyle Türkiye krizden en çok etkilenen ülke olacaktır.

Hükümet bu gerçeği görerek, krizi yönetmek üzere bir kriz yönetimini derhal oluşturmalı ve kaptanını tayin etmelidir. Hükümet kriz yönetiminin yapacağı önerileri gecikmeden uygulamaya geçmelidir.

Gündeme getirilen “Varlık Barışı” adı takılan tasarı, aşağıda açıklanacağı üzere krize karşı üretilmiş “Hayali Kurtarma Paketi” olmaktan öte geçemez.

Hayali kurtarma paketi bazı çelişkileri ve yeni vergi affını da bünyesinde taşımaktadır.

Paketin en önemli açmazı, pakete karşı duyulan güvensizlik olacaktır. Çünkü AKP'nin ve aynı gelenekten gelenlerin bugüne kadar yurt dışında yaşayan vatandaşlarımıza yaşattıkları Yimpaş, Kombasan ve Deniz Feneri Derneği yolsuzlukları hafızalarda tazeliğini korumaktadır.

Sadece bu güvensizlik nedeniyle dahi bu paket hayalidir ve ölü doğmaya mahkumdur.

Dünyanın yaşadığı kriz ortamında ve herkesin likiditeye ihtiyacı olduğu bir dönemde, yurt dışındaki para, döviz, altın ve menkul kıymetlerle taşınmazların Türkiye'ye getirilmesini beklemek ayrı bir hayalciliktir. Getirilecek kıymetler arasında taşınmazların yer alması ise akla, “aftan yararlanarak yurda gemi mi getirecekler var?” sorusunu getirmektedir. Çünkü hukukumuzda gemiler taşınmaz mal statüsünde sayılmaktadır.

Paranın kaynağı konusunda hiçbir soru sorulmayacağıın öngörölmüş olması ise, imzalamış olduğumuz uluslararası kara para ile mücadele anlaşmaları çerçevesinde ölkemizin güvenilirliğinin uzun yıllar tartışılmasına yol açacağı unutulmamalıdır.

Gerek tasarı, gerekse gerekçesi, bu girişimin suç gelirlerinin aklanmasına nasıl izin vermeyeceğine dair hüküm ve açıklama içermemektedir.

Suç gelirlerinin aklanmasının önlenmesi amacıyla politika hazırlamak ve uygulama stratejileri geliştirmek; suç gelirlerinin aklanması alanındaki gelişmeler ile aklama suçunun önlenmesi ve ortaya çıkarılmasına yönelik yöntemler konusunda araştırmalar yapmak; suç gelirlerinin aklanması ve terörün finansmanının önlenmesi kapsamında veri toplamak; aklama veya terörün finansmanı suçunun işlendiğine dair ciddi şüphelerin mevcut olması durumunda konuyu ilgili Cumhuriyet savcılığına intikal ettirmek gibi görevleri olan Malî Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı'nın, doğrudan bağılı olduğu Maliye Bakanının böyle bir tasarı ile TBMM'nin huzuruna gelmiş olması ise son derece düşündürücüdür.

Hükümet, bu tasarı ile, dünyada krizle ilgili kurtarma paketlerinin ortaya konulduğu bir dönemde, hiçbir şey yapmadan oturmanın mahcubuyetinden kurtulmaya çalışmaktadır. "Bakın, ben de 150 milyar dolarlık bir paket ortaya koydum", demek istemektedir.

Hükümet bu paketle göle maya çalmaktadır. "Ya tutarsa..." ya da, "ne gelirse Allah bereket versin" demek istemektedir.

Bugüne kadar çıkarılan vergi ve prim aflarında yapılan yapılmaktadır.

Kısacası bu paket, hayali ve kamuoyunu oyalamaya yönelik bir kurtarma paketidir.

Bir taraftan yurt dışından kaynak transferi sağlamayı amaçlayan hükümet, diğer taraftan iktidarı döneminde kayıtdışıyla yönelenlere af getirmeyi de ihmal etmemektedir.

Paket, mali milat şeklinde bir uygulama ile başlatılmadığı için, kayıtdışı ekonominin kayıt altına alınmasına bir katkı sağlamayacak, aksine af beklentisi içinde kayıtdışılık daha da artacaktır.

Tasarının bir diğer açmazı, sayın bakanın kamuoyuna yaptığı açıklamalarda "vergi mergi yok, isteyen bavulla da getirebilir, kaynağını araştırmayacağız" demesine karşın, % 2 oranında vergi koyarak yurt dışındaki kaynakları yurda getirmeye çalışmasında yatmaktadır. Sayın bakana sormak gerekir: Dünyada likidite ihtiyacının, yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın çoğunun bulunduğu Almanya dahil her ülkede arttığı bir ortamda insanlar hem de % 2 vergi ödeyerek niçin yurt dışındaki kıymetlerini Türkiye'ye getirsinler? Üstelik bugüne kadarki fiyasko ve yolsuzluklarla sonuçlanan uygulamalar ortada iken.

Hükümet bu paketi gündeme getirirken önümüzdeki dönemde en yüksek reel faizi ödemeye devam edeceğimize güveniyor olsa gerek.

Yurt içinde kayıt dışının beyanına izin veren düzenleme kayıt dışına teslim olmak anlamına geleceği gibi 2009 yılı bütçe gelirleri hedefine ulaşmanın bir aracı olarak da görölmektedir. Ayrıca, vergi alarak iç talepte daralmaya yol açacak olması nedeniyle bu araç, içinden geçmekte olduğumuz ekonomik kriz döneminde alınması gereken önlemlerle de taban tabana zıttır.

Üstelik ekonomik kriz ortamında likidite sıkıntısı çeken reel sektörün kayıt dışında tuttuğu kıymetleri üstelik % 10 vergi ödeyerek niçin kayıt içine almak isteyeceği de ayrı bir merak konusudur. Bakanlık mükellefler üzerinde denetimi artırarak bir baskı oluşturmayı düşünüyor olabilir, ancak, hükümetin merkezi denetim elemanlarını etkisiz hale getirecek projeleri ortada iken bakanlığın bunu nasıl başarabileceği de bilinmemektedir.

Öyle anlaşılıyor ki bu düzenleme ile hükümet, iktidarları dönemindeki göz yumduğu kayıt dışılığa af getirmek istemektedir. Çünkü getirilen vergi affı zamanaşımı dolayısıyla AKP döneminde kayıt dışına çıkanlara yarayacaktır.

Yurt dışından getirilecekler için % 2, yurt içinde beyan edilenler için % 10 vergi öngörülmesi, yurt içinden önce yurt dışına çıkıp daha sonra yurda getirilerek % 10 yerine % 2 vergi ödenmesi sonucunu doğurabilir.

Tasarıda, beyan edilecek varlıkların belgelendirilmesinin, “ kanaat verici belge” kavramına bağlanması, hem vergi farklılığından yararlanmak için yurda giriş çıkışları kolaylaştıracak hem de yurt dışından yurda girişlerin yurt dışındaki banka ve aracı kuruluşlar eliyle yapılması zorunluluğunu ortadan kaldıracaktır. Nitekim, tasarıda yurt dışından getirilen varlıkların Türkiye’de banka, aracı kuruluş ya da vergi dairesine beyanı öngörülmesine rağmen, yurt dışından transfer konusunda aynı araçların kullanılacağına ilişkin bir hüküm taşımamaktadır. Öyle anlaşılıyor ki bu tasarıya dayanılarak getirilmek istenen varlıkların yurt dışında da kayıt dışı olabileceği ihtimali göz önünde tutularak böyle bir düzenleme yapılmıştır.

Beyanlar, 1/1/2008 öncesi dönem için başlamış ve başlayacak olan bütün vergi incelemelerini ortadan kaldıracak niteliktedir.

Tasarı söz konusu beyanlara ilişkin olarak, başlamış ve devam edenler de dahil olmak üzere tüm soruşturma ve kovuşturmaları ortadan kaldıracaktır.

Önümüzdeki dönemde hangi hayali ihracatçıların, naylon fatura düzenleyenlerin ve kara para aklayanların bu tasarıdan yararlanacakları, içlerinde siyasilere de bulunup bulunmayacağı ortaya çıkacaktır.

Hükümet kara para aklayanların tasarıdan yararlanamayacağını ileri sürse de, getirilen varlıklarla ilgili olarak temel ilke soruşturma ve kovuşturma yapılmayacağı şeklinde olacağına göre, nasıl olup da bu gerçeğin ortaya çıkarılabileceği merak konusudur.

Tasarı ile tam mükelleflerin 30/4/2009 tarihine kadar yurt dışındaki iştirak hisselerinin satışından elde edilecek gelirlerle iştirak kazançları, yurt dışı temsilcileri aracılığı ile elde ettikleri ticari kazançları 31/5/2009 tarihine kadar Türkiye’ye transfer edilmesi halinde gelir ve kurumlar vergisinden muaf tutulmaktadır. Aynı şekilde tasfiye sonucu doğan ve 31/10/2009 tarihine kadar yurda transfer edilen kazançlar da vergiden muaf tutulacaktır. Bu hükümle, yurt dışı kazanç istisnası ile kriz nedeniyle vatandaşlarımızın yurt dışındaki işlerini tasfiye etmelerinin beklendiği anlaşılmaktadır.

Sonuç olarak, kriz gerekçesi ile yurt dışındaki bazı tasarrufların yurda getirilmeye çalışılması, yukarıda belirtilen itirazlarımız saklı kalmak ve çok fazla bel bağlamamak kaydıyla başvurulacak yöntemlerden biri olarak kabul edilebilir.

Ancak, tasarruğun asıl rahatsızlık yaratan bölümü, yurt içinde kayıtdışına af getirilmesine ilişkin bölümdür.

Kayıtdışıyı kayıt altına almada önemli bir araç olan “nereden buldun” anlayışı ortada yokken ve buna ilişkin bir mali milat belirlenmeden yurt içinde kayıt dışına vergi affı getirilmesi ;

➤ Kayıt dışına, haksız rekabete yol açanlara verilmiş bir taviz niteliğindedir.

➤ Hukuka saygılı ve görevlerini zamanında hem de daha fazla vergi ödeyerek yerine getiren vatandaşlara karşı yapılmış büyük bir haksızlıktır.

➤ Yasalara uygun davranan mükellefleri de kayıt dışına itebilecektir.

➤ Hukuk devletini hakim kılmamızı zorlaştıracaktır.

Tasarıya önergeyle eklenen tasarruf mevduatına tanınan güvencenin artırılması düşüncesine, ekonomik krizin güven bunalımına dönüşmemesi için katılmakla birlikte, yetkinin özerk kurumlardan olan TMSF’den alınarak Bakanlar Kuruluna verilmiş olması ve ne zaman ve hangi miktarlar için kullanılacağı belirsiz bulunması nedeniyle, komisyonda benimsenen haliyle olumlu değerlendirilmemektedir. Avrupa’da Ekim ayı başında mevduat garantileri sınırsız hale getirilirken gerekli adımları atmayan hükümet bu arada yurt dışına çıkan mevduatın yaratacağı olumsuzlukların da sorumlusu olacaktır.

Yukarıda açıklanan nedenlerle çoğunluk görüşüne iştirak edilmemiştir.

Saygıyla arz olunur.

Harun Öztürk
İzmir

MUHALEFET ŞERHİ

Küresel krizden etkilenmeyeceğiz, kriz fırsatlarından yararlanacağız diyen hükümetin ilk icraatı “barış vergisi” adı altında, kara paranın aklanmasına yol açan tasarının kabul edilmesi oldu.

Namuslu, dürüst mükellefler zamanında vergi ödediği için cezalandırılırken;

Kara para kaçırınların varlıklarını ülkeye getirmesi durumunda af uygulanmaktadır.

Yurtdışı kaynakların nerden, nasıl geldiği araştırılmadan, denetlenmeden kabulü de, vergi adale-
tini olumsuz etkilemektedir. Bu nedenle tasarıya muhalifim.

Hasip Kaplan

Şırnak

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

**BAZI VARLIKLARIN MİLLİ EKONOMİYE
KAZANDIRILMASI HAKKINDA KANUN
TASARISI**

Amaç ve kapsam

MADDE 1- (1) Bu Kanunun amacı; gerçek ve tüzel kişilere ait olup yurt dışında bulunan para, döviz, altın, menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası araçları ve taşınmazların milli ekonomiye kazandırılması ile yurt içinde bulunan ancak işletmelerinin özkaynakları içinde yer almayan bu türden varlıkların sermaye olarak konulmak suretiyle işletmelerin sermaye yapılarının güçlendirilmesini sağlamaktır.

(2) Bu Kanun; para, döviz, altın, menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası araçları ile taşınmazların yurda getirilmesi veya beyan üzerine kayda alınmasına ilişkin usul ve esasları kapsar.

Tanımlar

MADDE 2- (1) Bu Kanunda geçen;

a) Banka: 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 3 üncü maddesinde tanımlanan bankaları,

b) Aracı kurumlar: 28/7/1981 tarihli ve 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununa göre kurulan aracı kurumları,

c) Kanaat verici belge: Devlet tarafından veya Devlet güvencesinde tutulan kayıt ve sicilleri; banka, banker, aracı kurumlar ve benzeri mali kurumlar ile posta idaresi, noter gibi kurum ve kuruluşların kayıt ve belgelerini, 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun İkinci Kitabının Üçüncü Kısımında yer alan belgeleri ve bilgi değişiminde bulunulan yabancı ülkelerde yetkili makamlardan alınarak mahallindeki Türk elçilik ya da konsoloslukları, yoksa ilgili ülkenin Türk menfaatini koruyan aynı nitelikteki temsilcileri tarafından tasdik olunan belgeleri, ifade eder.

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

**BAZI VARLIKLARIN MİLLİ EKONOMİYE
KAZANDIRILMASI HAKKINDA KANUN
TASARISI**

Amaç ve kapsam

MADDE 1- (1) Bu Kanunun amacı; gerçek ve tüzel kişilere ait olup yurt dışında bulunan para, döviz, altın, menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası araçları ve taşınmazların milli ekonomiye kazandırılması ile yurt içinde bulunan ancak işletmelerinin özkaynakları içinde yer almayan bu türden varlıkların sermaye olarak konulmak suretiyle işletmelerin sermaye yapılarının güçlendirilmesini sağlamaktır.

(2) Bu Kanun; para, döviz, altın, menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası araçları ile taşınmazların yurda getirilmesi veya beyan üzerine kayda alınmasına ilişkin usul ve esasları kapsar.

Tanımlar

MADDE 2- (1) Bu Kanunda geçen;

a) Banka: 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 3 üncü maddesinde tanımlanan bankaları,

b) Aracı kurumlar: 28/7/1981 tarihli ve 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununa göre kurulan aracı kurumları,

c) Kanaat verici belge: Devlet tarafından veya Devlet güvencesinde tutulan kayıt ve sicilleri; banka, banker, aracı kurumlar ve benzeri mali kurumlar ile posta idaresi, noter gibi kurum ve kuruluşların kayıt ve belgelerini, 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun İkinci Kitabının Üçüncü Kısımında yer alan belgeler ve muadili belgeler ile bilgi değişiminde bulunulan yabancı ülkelerde yetkili makamlardan alınarak mahallindeki Türk elçilik ya da konsoloslukları, yoksa ilgili ülkenin Türk menfaatini koruyan aynı nitelikteki temsilcileri tarafından tasdik olunan belgeleri, ifade eder.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Uygulama esasları

MADDE 3- (1) Gerçek veya tüzel kişilerce, 1/10/2008 tarihi itibarıyla sahip olunan ve yurt dışında bulunan; para, altın, döviz, menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası araçları ile varlığı kanaat verici bir belgeyle ispat edilen taşınmazlar, bu Kanunun yayımlandığı ayı izleyen üçüncü ayın sonuna kadar Yeni Türk Lirası cinsinden rayiç bedelle banka veya aracı kuruma bildirilir ya da vergi dairelerine beyan edilir. Bu kıymetler, 213 sayılı Kanun uyarınca defter tutan mükellefler tarafından beyan tarihi itibarıyla kanuni defterlere kaydedilebilir. Bilanço esasına göre defter tutan mükellefler, bu Kanun hükümleri uyarınca kanuni defterlerine kaydettikleri kıymetler için pasifte özel fon hesabı açarlar. Bu fon hesabı, sermayenin cüz'ü addolunur, sermayeye ilave dışında başka bir amaçla kullanılamaz, işletmenin tasfiye edilmesi halinde ise vergilendirilmez. Serbest meslek kazanç defteri ile işletme hesabı esasına göre defter tutan mükellefler, söz konusu kıymetleri defterlerinde ayrıca gösterirler. Bu varlıklar dönem kazancının tespitinde dikkate alınmaz.

(2) Gelir veya kurumlar vergisi mükelleflerince sahip olunan ve Türkiye'de bulunan ancak 1/10/2008 tarihi itibarıyla kanuni defter kayıtlarında işletmenin özkaynakları arasında yer almayan para, altın, döviz, menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası araçları ile taşınmazlar, bu Kanunun yayımlandığı ayı izleyen üçüncü ayın sonuna kadar Yeni Türk Lirası cinsinden rayiç bedelle vergi dairelerine beyan edilir. Bilanço esasına göre defter tutan mükellefler, bu Kanun hükümlerine göre 213 sayılı Kanun uyarınca kanuni defterlerine, taşınmazlar dışındaki varlıklarını banka ve aracı kurumlardaki hesaplara yattırarak suretiyle kaydederek pasifte özel fon hesabı açarlar. Bu fon hesabı, sermayenin cüz'ü addolunur ve beyan tarihinden itibaren altı ay içinde sermayeye ilave olunur. Serbest meslek

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Uygulama esasları

MADDE 3- (1) Gerçek veya tüzel kişilerce, 1/10/2008 tarihi itibarıyla sahip olunan ve yurt dışında bulunan; para, altın, döviz, menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası araçları ile varlığı kanaat verici bir belgeyle ispat edilen taşınmazlar, bu Kanunun yayımlandığı ayı izleyen üçüncü ayın sonuna kadar Yeni Türk Lirası cinsinden rayiç bedelle banka veya aracı kuruma bildirilir ya da vergi dairelerine beyan edilir. Bu kıymetler, 213 sayılı Kanun uyarınca defter tutan mükellefler tarafından beyan tarihi itibarıyla kanuni defterlere kaydedilebilir. Bilanço esasına göre defter tutan mükellefler, bu Kanun hükümleri uyarınca kanuni defterlerine kaydettikleri kıymetler için pasifte özel fon hesabı açarlar. Bu fon hesabı, sermayenin cüz'ü addolunur, sermayeye ilave dışında başka bir amaçla kullanılamaz, işletmenin tasfiye edilmesi halinde ise vergilendirilmez. Serbest meslek kazanç defteri ile işletme hesabı esasına göre defter tutan mükellefler, söz konusu kıymetleri defterlerinde ayrıca gösterirler. Bu varlıklar dönem kazancının tespitinde dikkate alınmaz.

(2) Gelir veya kurumlar vergisi mükelleflerince sahip olunan ve Türkiye'de bulunan ancak 1/10/2008 tarihi itibarıyla kanuni defter kayıtlarında işletmenin özkaynakları arasında yer almayan para, altın, döviz, menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası araçları ile taşınmazlar, bu Kanunun yayımlandığı ayı izleyen üçüncü ayın sonuna kadar Yeni Türk Lirası cinsinden rayiç bedelle vergi dairelerine beyan edilir. Bilanço esasına göre defter tutan mükellefler, bu Kanun hükümlerine göre 213 sayılı Kanun uyarınca kanuni defterlerine, taşınmazlar dışındaki varlıklarını banka ve aracı kurumlardaki hesaplara yattırarak suretiyle kaydederek pasifte özel fon hesabı açarlar. Bu fon hesabı, sermayenin cüz'ü addolunur ve beyan tarihinden itibaren altı ay içinde sermayeye ilave olunur. Serbest meslek

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

kazanç defteri ile işletme hesabı esasına göre defter tutan mükellefler, söz konusu kıymetleri defterlerinde ayrıca gösterirler. Bu varlıklar dönem kazancının tespitinde dikkate alınmaz.

(3) Vergi dairelerine birinci fıkraya göre beyan edilen varlıkların değeri üzerinden % 2, ikinci fıkraya göre beyan edilen varlıkların değeri üzerinden % 10 oranında vergi tarhedilir ve bu vergi, tarhiyatın yapıldığı ayı izleyen ayın sonuna kadar ödenir. Ödenen bu vergi, hiçbir suretle gider yazılamaz ve başka bir vergiden mahsup edilemez.

(4) Banka ve aracı kurumlar, kendilerine bildirilen varlıklara ilişkin olarak % 2 oranında hesapladıkları vergiyi, bildirim izleyen ayın onbeşinci günü akşamına kadar vergi sorumlusu sıfatıyla bir beyanname ile bağlı bulunduğu vergi dairesine beyan eder ve aynı sürede öderler.

(5) Birinci ve ikinci fıkralar kapsamında bildirilen veya beyan edilen varlıklar nedeniyle 1/1/2008 tarihinden önceki dönemlere ilişkin hiçbir suretle vergi incelemesi ve vergi tarhiyatı yapılmaz. Ancak, diğer nedenlerle bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra başlayan 1/1/2008 tarihinden önceki dönemlere ilişkin vergi incelemeleri sonucu gelir, kurumlar ve katma değer vergisi yönünden tespit edilen matrah farkından, bu Kanun kapsamında beyan edilen tutarlar mahsup edilerek tarhiyat yapılır.

(6) Birinci fıkra hükmünden yararlanan gerçek kişiler ile tüzel kişilerin kanuni temsilcileri hakkında, bu Kanun kapsamındaki beyanlarıyla sınırlı olarak 20/2/1930 tarihli ve 1567 sayılı Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkında Kanun, 47 nci maddesinin (A) fıkrası hariç olmak üzere 2499 sayılı Kanun, 27/10/1999 tarihli ve 4458 sayılı Gümrük Kanunu, 21/3/2007 tarihli ve 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu ve 213 sayılı Kanunda düzenlenen suçlar veya kabahatler ile bu suçlardan kaynaklanan mal varlığı değerleriyle ilgili olarak 26/9/2004

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

kazanç defteri ile işletme hesabı esasına göre defter tutan mükellefler, söz konusu kıymetleri defterlerinde ayrıca gösterirler. Bu varlıklar dönem kazancının tespitinde dikkate alınmaz.

(3) Vergi dairelerine birinci fıkraya göre beyan edilen varlıkların değeri üzerinden % 2, ikinci fıkraya göre beyan edilen varlıkların değeri üzerinden % 10 oranında vergi tarhedilir ve bu vergi, tarhiyatın yapıldığı ayı izleyen ayın sonuna kadar ödenir. Ödenen bu vergi, hiçbir suretle gider yazılamaz ve başka bir vergiden mahsup edilemez.

(4) Banka ve aracı kurumlar, kendilerine bildirilen varlıklara ilişkin olarak % 2 oranında hesapladıkları vergiyi, bildirim izleyen ayın onbeşinci günü akşamına kadar vergi sorumlusu sıfatıyla bir beyanname ile bağlı bulunduğu vergi dairesine beyan eder ve aynı sürede öderler.

(5) Birinci ve ikinci fıkralar kapsamında bildirilen veya beyan edilen varlıklar nedeniyle 1/1/2008 tarihinden önceki dönemlere ilişkin hiçbir suretle vergi incelemesi ve vergi tarhiyatı yapılmaz. Ancak, diğer nedenlerle bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla devam eden veya bu tarihten sonra başlayan 1/1/2008 tarihinden önceki dönemlere ilişkin vergi incelemeleri sonucu gelir, kurumlar ve katma değer vergisi yönünden tespit edilen matrah farkından, bu Kanun kapsamında beyan edilen tutarlar mahsup edilerek tarhiyat yapılır.

(6) Birinci fıkra hükmünden yararlanan gerçek kişiler ile tüzel kişilerin kanuni temsilcileri hakkında, bu Kanun kapsamındaki beyanlarıyla sınırlı olarak 20/2/1930 tarihli ve 1567 sayılı Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkında Kanun, 47 nci maddesinin (A) fıkrası hariç olmak üzere 2499 sayılı Kanun, 27/10/1999 tarihli ve 4458 sayılı Gümrük Kanunu, 21/3/2007 tarihli ve 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu ve 213 sayılı Kanunda düzenlenen suçlar veya kabahatler ile bu suçlardan kaynaklanan

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 282 nci maddesinde gösterilen suç yönünden soruşturma veya kovuşturma yapılmaz ve idari para cezaları uygulanmaz.

(7) Beyan edilen varlıklarla ilgili olarak 213 sayılı Kanunun amortismanlara ilişkin hükümleri uygulanmaz. Bu varlıkların elden çıkarılmasından doğan zararlar, gelir veya kurumlar vergisi uygulaması bakımından gider veya indirim olarak kabul edilmez.

(8) Birinci fıkra uyarınca bildirildiği veya beyan edildiği halde, bildirim veya beyanın yapıldığı tarihten itibaren bir ay içinde Türkiye'ye getirilmeyen veya Türkiye'deki banka ya da aracı kurumlarda açılacak bir hesaba transfer edilmeyen para, döviz, altın, menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası araçları dolayısıyla beşinci ve altıncı fıkra hükümlerinden; ikinci fıkra uyarınca beyanda bulunulduğu halde sermaye artırımında bulunulmaması halinde ise beşinci fıkra hükmünden yararlanılamaz.

(9) İlgili kurum ve kuruluşlar, gerçek ve tüzel kişilerin bu madde uyarınca yapılacak işlemlere ilişkin taleplerini yerine getirmeye mecburdurlar.

Düzenleme yetkisi

MADDE 4- (1) Bu Kanunun uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.

Yurt dışı kazanç istisnası

GEÇİCİ MADDE 1- (1) Tam mükellefiyete tabi gerçek kişiler ile kurumların 30/4/2009 tarihine kadar elde ettikleri kazançları da dahil olmak üzere;

a) Kanuni ve iş merkezi Türkiye'de bulunmayan kurumların iştirak hisselerinin satışından doğan kazançları,

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

mal varlığı değerleriyle ilgili olarak 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 282 nci maddesinde gösterilen suç yönünden soruşturma veya kovuşturma yapılmaz ve idari para cezaları uygulanmaz.

(7) Beyan edilen varlıklarla ilgili olarak 213 sayılı Kanunun amortismanlara ilişkin hükümleri uygulanmaz. Bu varlıkların elden çıkarılmasından doğan zararlar, gelir veya kurumlar vergisi uygulaması bakımından gider veya indirim olarak kabul edilmez.

(8) Birinci fıkra uyarınca bildirildiği veya beyan edildiği halde, 1/10/2008 tarihi itibariyle yurt dışında bulunduğu kanaat verici belge ile tevsik edilemeyen ve bildirim veya beyanın yapıldığı tarihten itibaren bir ay içinde Türkiye'ye getirilmeyen veya Türkiye'deki banka ya da aracı kurumlarda açılacak bir hesaba transfer edilmeyen para, döviz, altın, menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası araçları dolayısıyla beşinci ve altıncı fıkra hükümlerinden; ikinci fıkra uyarınca beyanda bulunulduğu halde sermaye artırımında bulunulmaması halinde ise beşinci fıkra hükmünden yararlanılamaz.

(9) İlgili kurum ve kuruluşlar, gerçek ve tüzel kişilerin bu madde uyarınca yapılacak işlemlere ilişkin taleplerini yerine getirmeye mecburdurlar.

Düzenleme yetkisi

MADDE 4- (1) Bu Kanunun uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.

GEÇİCİ MADDE 1- (1) Tam mükellefiyete tabi gerçek kişiler ile kurumların 30/4/2009 tarihine kadar elde ettikleri kazançları da dahil olmak üzere;

a) Kanuni ve iş merkezi Türkiye'de bulunmayan kurumların iştirak hisselerinin satışından doğan kazançları,

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

b) Kanuni ve iş merkezi Türkiye’de bulunmayan kurumlardan elde ettikleri iştirak kazançları,

c) Yurt dışında bulunan işyeri veya daimi temsilcisi aracılığıyla elde ettikleri ticari kazançları,

bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 31/5/2009 tarihine kadar Türkiye’ye transfer edilmiş olması kaydıyla gelir ve kurumlar vergisinden müstesnadır.

(2) Tam mükellefiyete tabi gerçek kişiler ile kurumların kanuni ve iş merkezi Türkiye’de bulunmayan kurumların tasfiyesinden doğan kazançları, 31/10/2009 tarihine kadar Türkiye’ye transfer edilmiş olması kaydıyla gelir ve kurumlar vergisinden müstesnadır.

b) Kanuni ve iş merkezi Türkiye’de bulunmayan kurumlardan elde ettikleri iştirak kazançları,

c) Yurt dışında bulunan işyeri veya daimi temsilcisi aracılığıyla elde ettikleri ticari kazançları,

bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 31/5/2009 tarihine kadar Türkiye’ye transfer edilmiş olması kaydıyla gelir ve kurumlar vergisinden müstesnadır.

(2) Tam mükellefiyete tabi gerçek kişiler ile kurumların kanuni ve iş merkezi Türkiye’de bulunmayan kurumların tasfiyesinden doğan kazançları, 31/10/2009 tarihine kadar Türkiye’ye transfer edilmiş olması kaydıyla gelir ve kurumlar vergisinden müstesnadır.

GEÇİCİ MADDE 2- 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 63 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında sigortaya tabi olacak tasarruf mevduatının ve gerçek kişilere ait katılım fonlarının kapsamını ve tutarını belirlemeye ilişkin Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu Kuruluna verilen yetkiler, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki yıl süreyle doğrudan Bakanlar Kurulu tarafından kullanılır. Bakanlar Kurulu, bu süre içerisinde tasarruf mevduatının ve gerçek kişilere ait katılım fonunun yanı sıra, sigortaya tabi olacak diğer mevduatın ve katılım fonlarının kapsamını ve/veya tutarını ve sigorta kapsamı dışında tutulacak mevduat ve katılım fonlarının niteliğini belirlemeye de yetkilidir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Yürürlük

MADDE 5 - (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 6- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Yürürlük

MADDE 5 - (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 6- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

C. Çiçek

Devlet Bakanı V.

M. Başesgioğlu

Devlet Bakanı

N. Çubukçu

Adalet Bakanı

M. A. Şahin

Dışişleri Bakanı V.

H. Yazıcı

Bayındırlık ve İskân Bakanı

F. N. Özak

Tarım ve Köyişleri Bakanı

M. M. Eker

En. ve Tab. Kay. Bakanı

M. H. Güler

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

H. Yazıcı

Devlet Bakanı

M. Başesgioğlu

Devlet Bakanı V.

N. Ekren

Millî Savunma Bakanı

M. V. Gönül

Maliye Bakanı

K. Unakıtan

Sağlık Bakanı

R. Akdağ

Çalışma ve Sos. Güv. Bakanı

F. Çelik

Kültür ve Turizm Bakanı

E. Günay

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

N. Ekren

Devlet Bakanı

K. Tüzmen

Devlet Bakanı V.

C. Çiçek

İçişleri Bakanı V.

M. A. Şahin

Millî Eğitim Bakanı

H. Çelik

Ulaştırma Bakanı

B. Yıldırım

Sanayi ve Ticaret Bakanı

M. Z. Çağlayan

Çevre ve Orman Bakanı

V. Eroğlu

